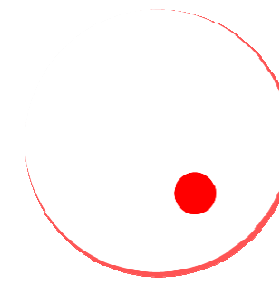

**MUNI
MED**

Department of
Histology and
Embryology

EMBRYOLOGIE

PRO PORODNÍ ASISTENTKY

PODZIM 2019

**MUNI
LÉKAŘSKÁ
FAKULTA**

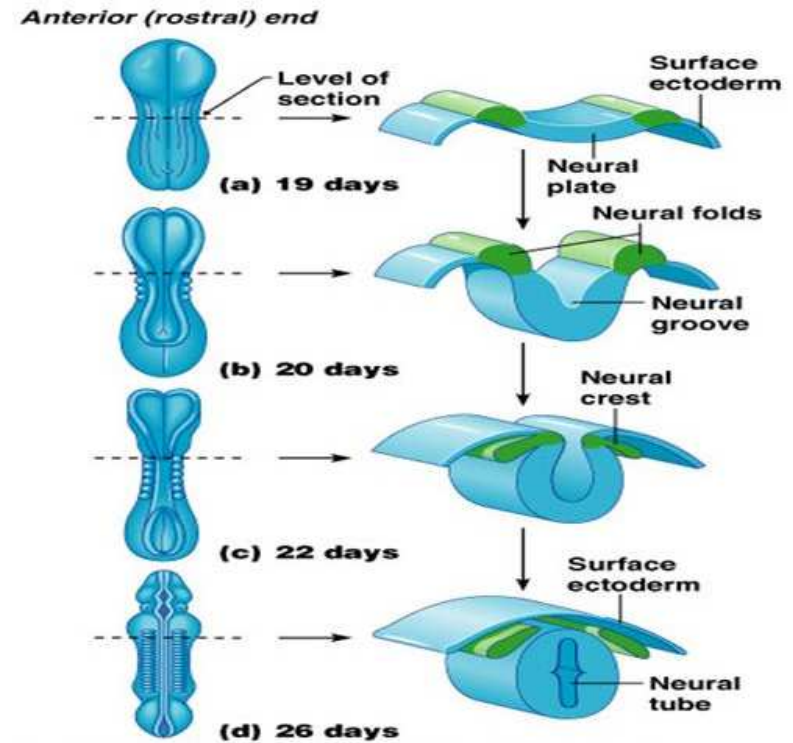
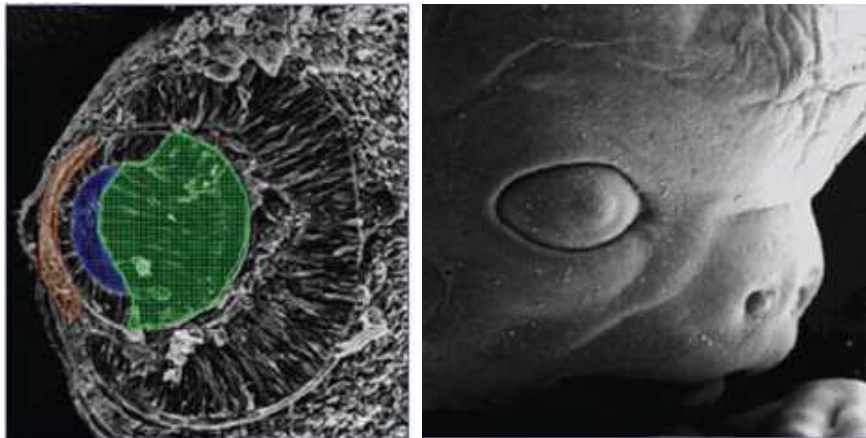
Soňa Kloudová
sona.kloudova@med.muni.cz

8.11.2019

- Vývoj nervového systému

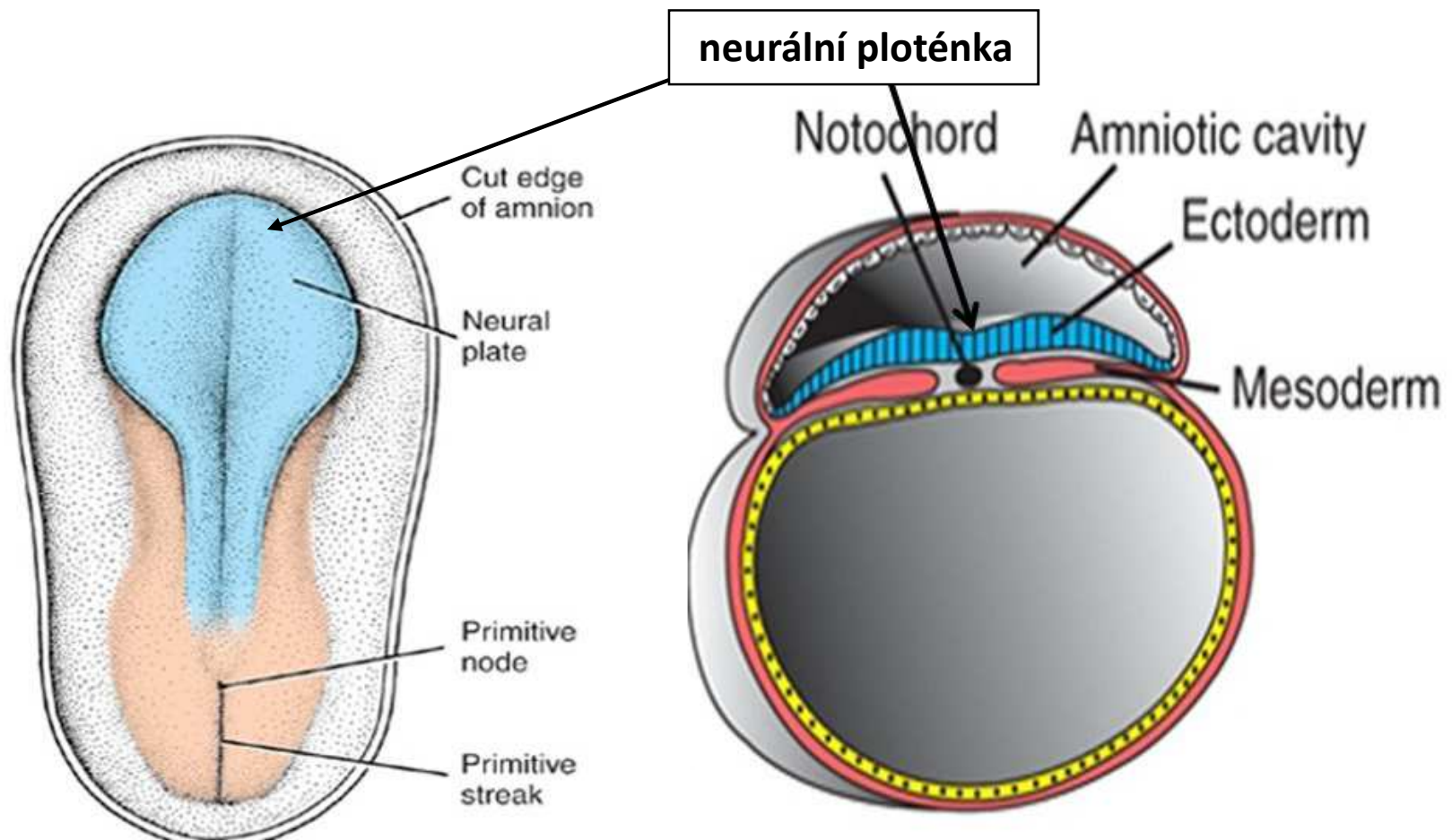
- Přehled vývoje oka

Copyright © 2004 Pearson Education, Inc., publishing as Benjamin Cummings.

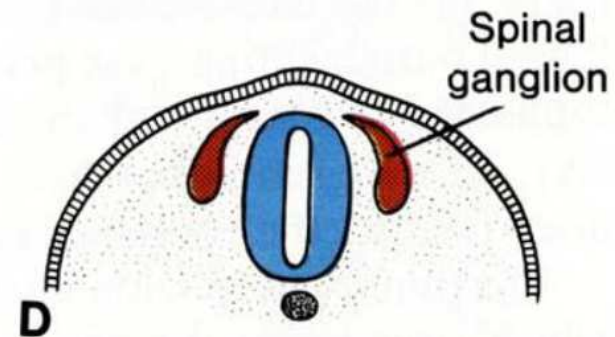
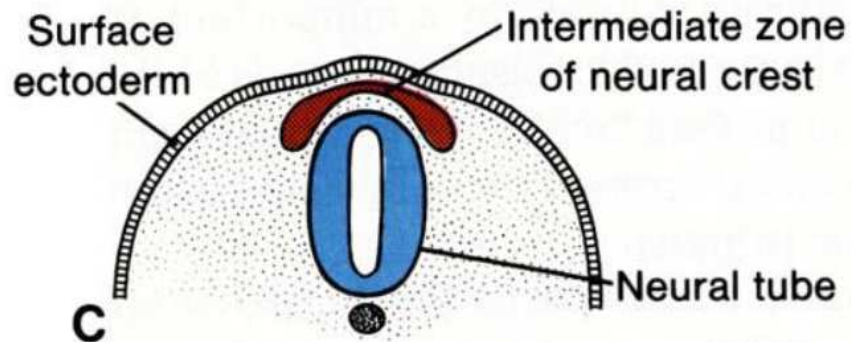
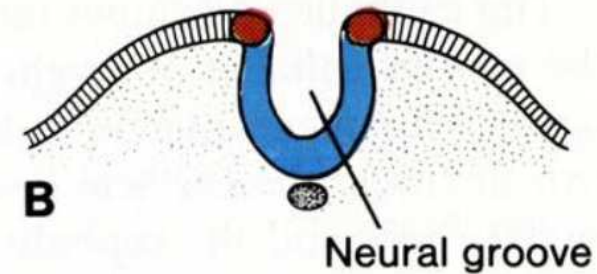
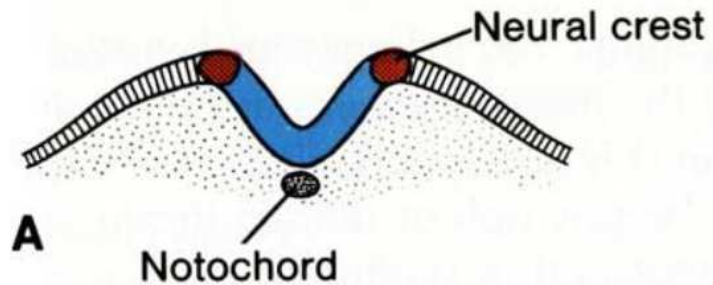
Neurulace

- **neurální ploténka** (modře) vzniká ze ztlustělého **neuroektodermu** kraniální části zárodečného terčíku **primární indukci** z **chorda dorsalis (notochord)**

Neurulace

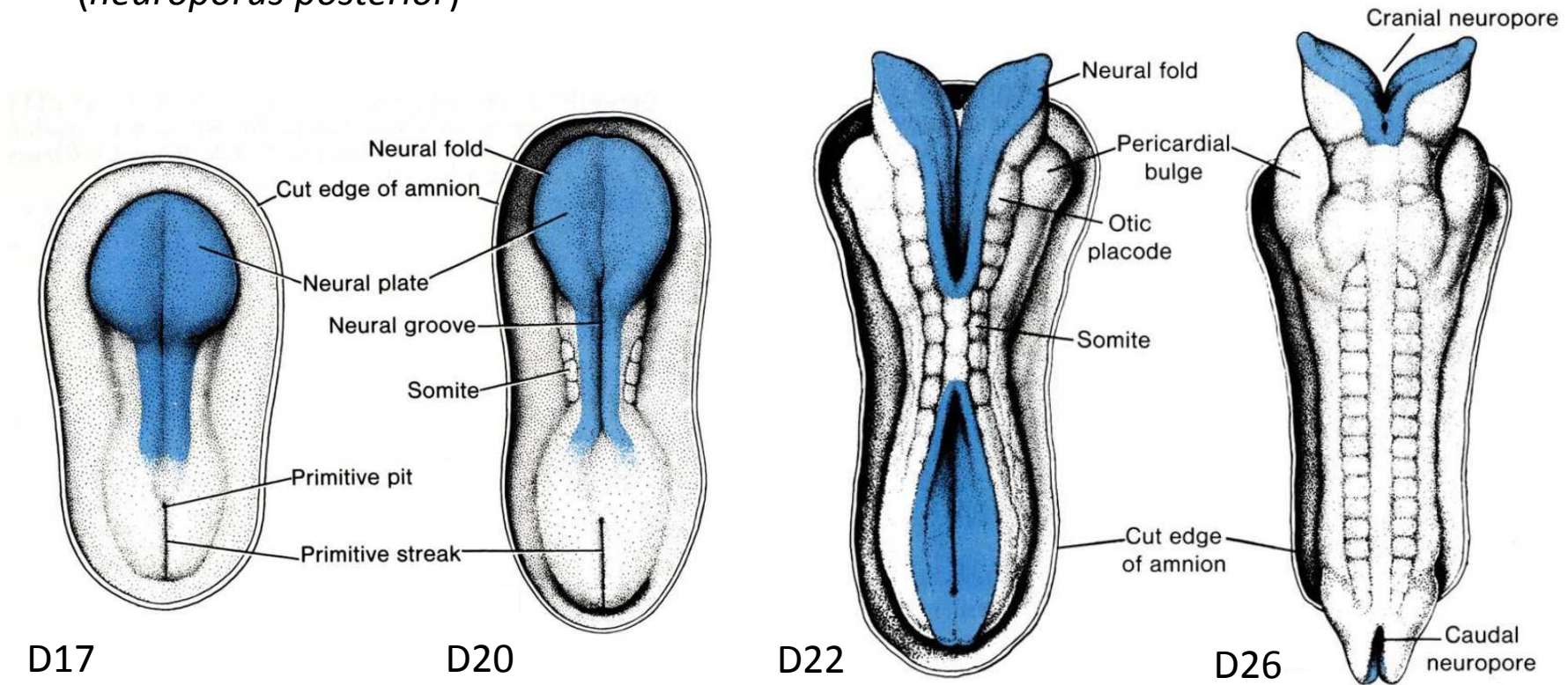
- **neurální ploténka** (modře) se postupně prohlubuje a zanořuje za vzniku **neurální rýhy**
- uzavřením neurální rýhy vzniká **neurální trubice**

- uzavírání neurální trubice doprovází odštěpení neurálních valů (červeně) v podobě **neurální lišty (neural crest)**

Neurulace

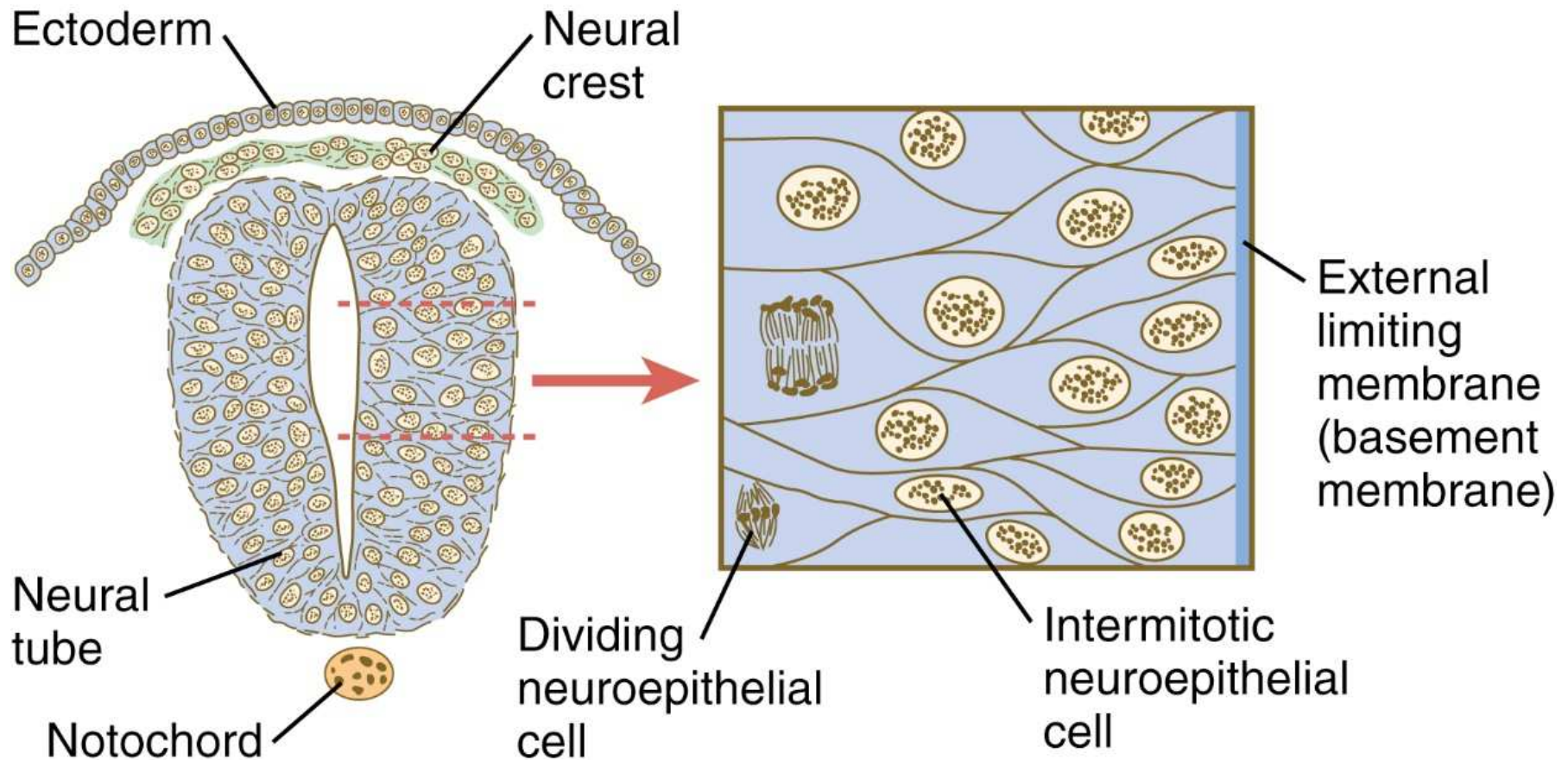
- fúze neurálních valů obvykle začíná na úrovni 4. somitu a šíří se kaudálně i kraniálně
- nejpozději se uzavírají kraniální (*neuroporus anterior*) a kaudální komunikační otvor (*neuroporus posterior*)

- na kraniálním konci jsou patrné 3 primární mozkové váčky – **proencephalon, mezencephalon, rhombencephalon**
- kaudální oddíl dává vzniknout **hřbetní míše**

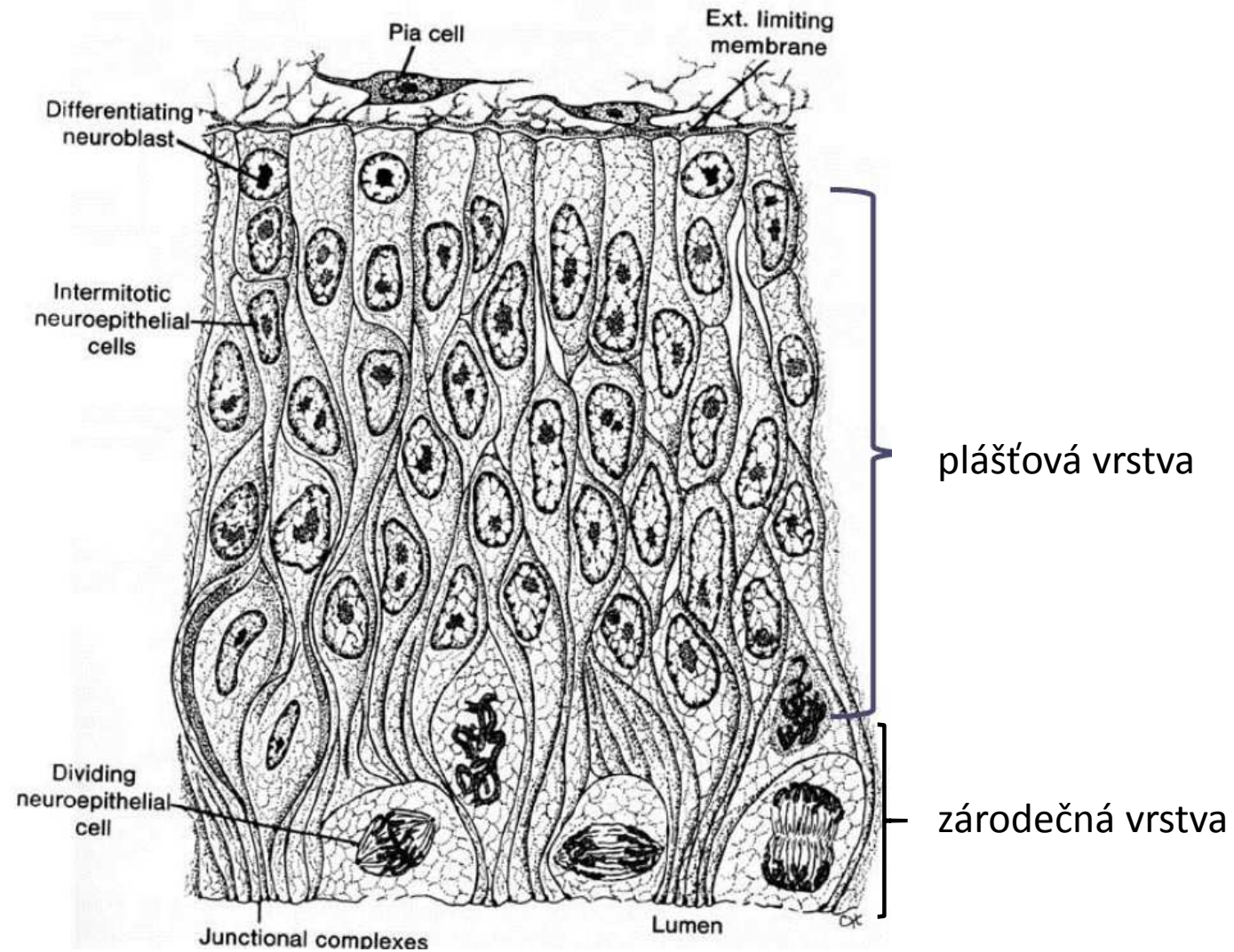
Histogeneze nervové trubice

- Membrana limitans externa a interna, vrstva germinální a okrajová
- Množení buněk a jejich přesouvání periferně → vznik zevní plášťové vrstvy

Histogeneze nervové trubice

- množení buněk a jejich přesouvání periferně → vznik plášťové vrstvy

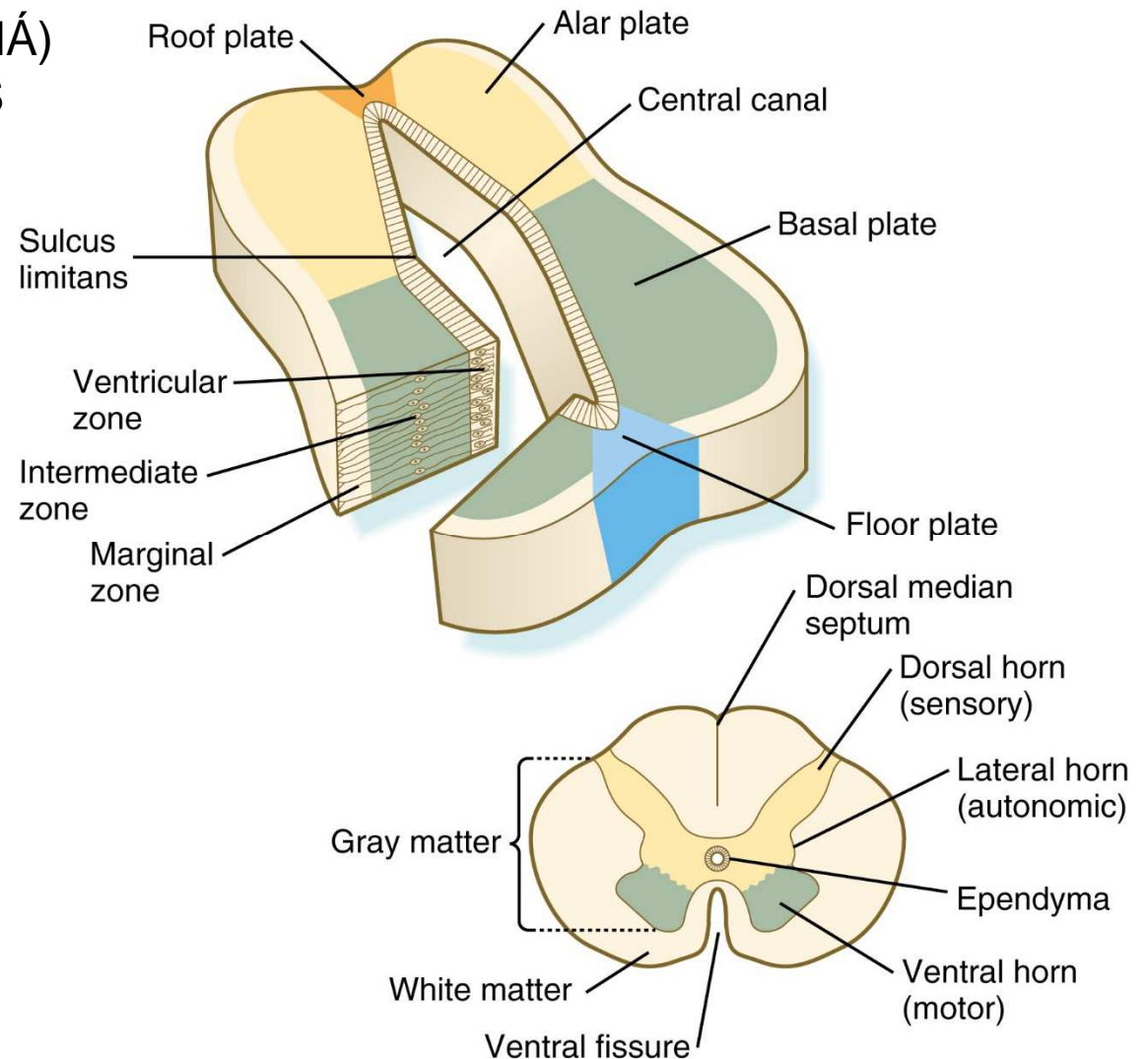

Histogeneze nervové trubice

1.VRSTVA VENTRIKULÁRNÍ
= EPENDYMOVÁ (ZÁRODEČNÁ)
- později výstelka dutin CNS

2.VRSTVA PLÁŠŤOVÁ
– základ šedé hmoty

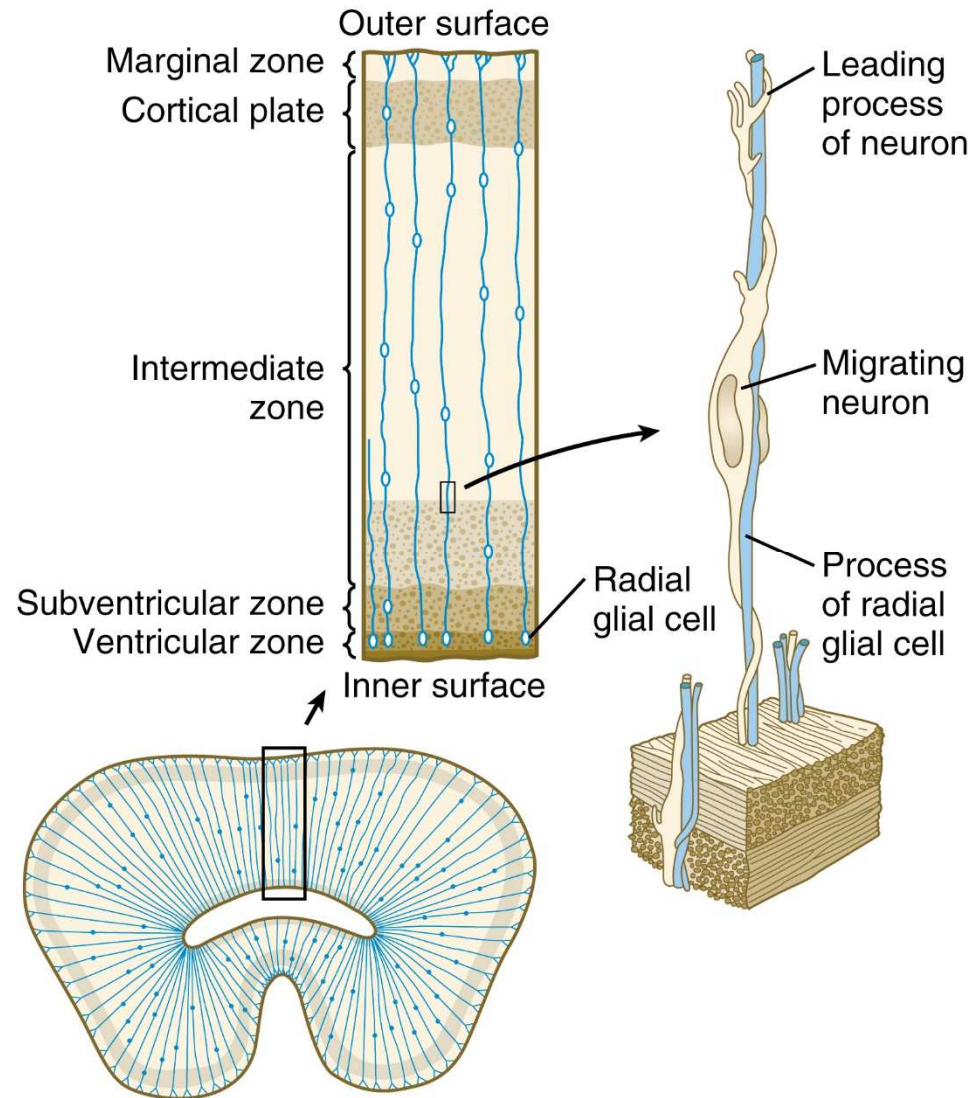
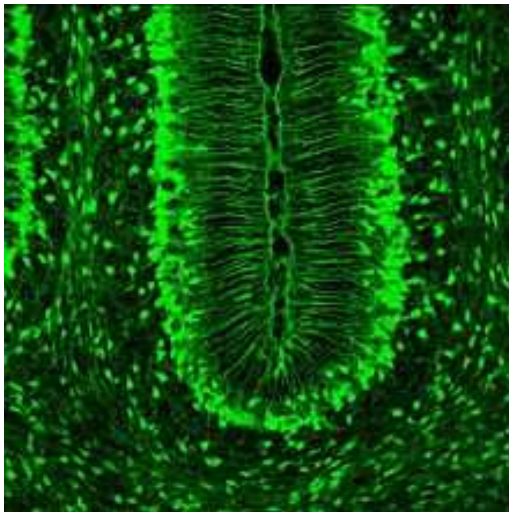
3.VRSTVA OKRAJOVÁ
= MARGINÁLNÍ
– základ bílé hmoty

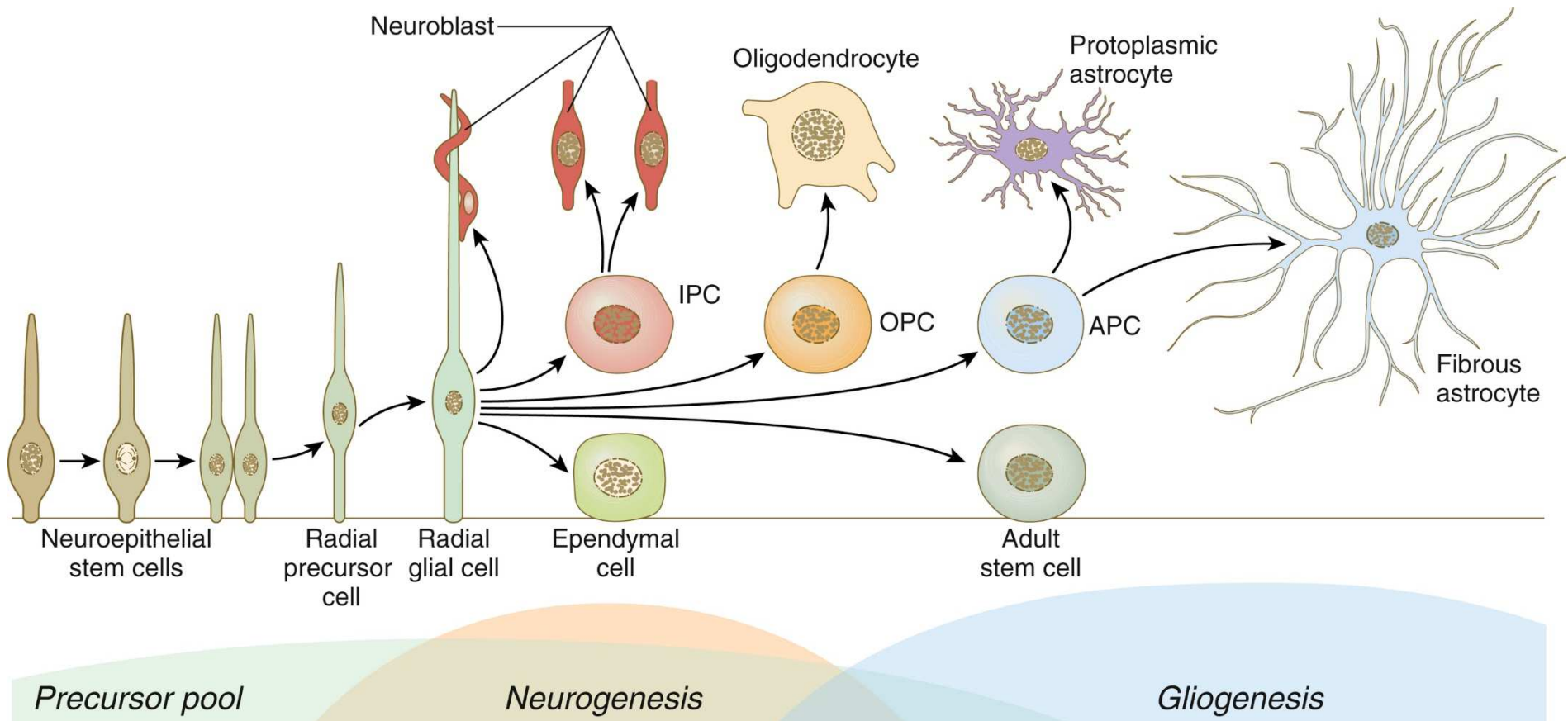
Histogeneze nervové trubice

- Radiální glie
– vodící systém pro migraci neuronů

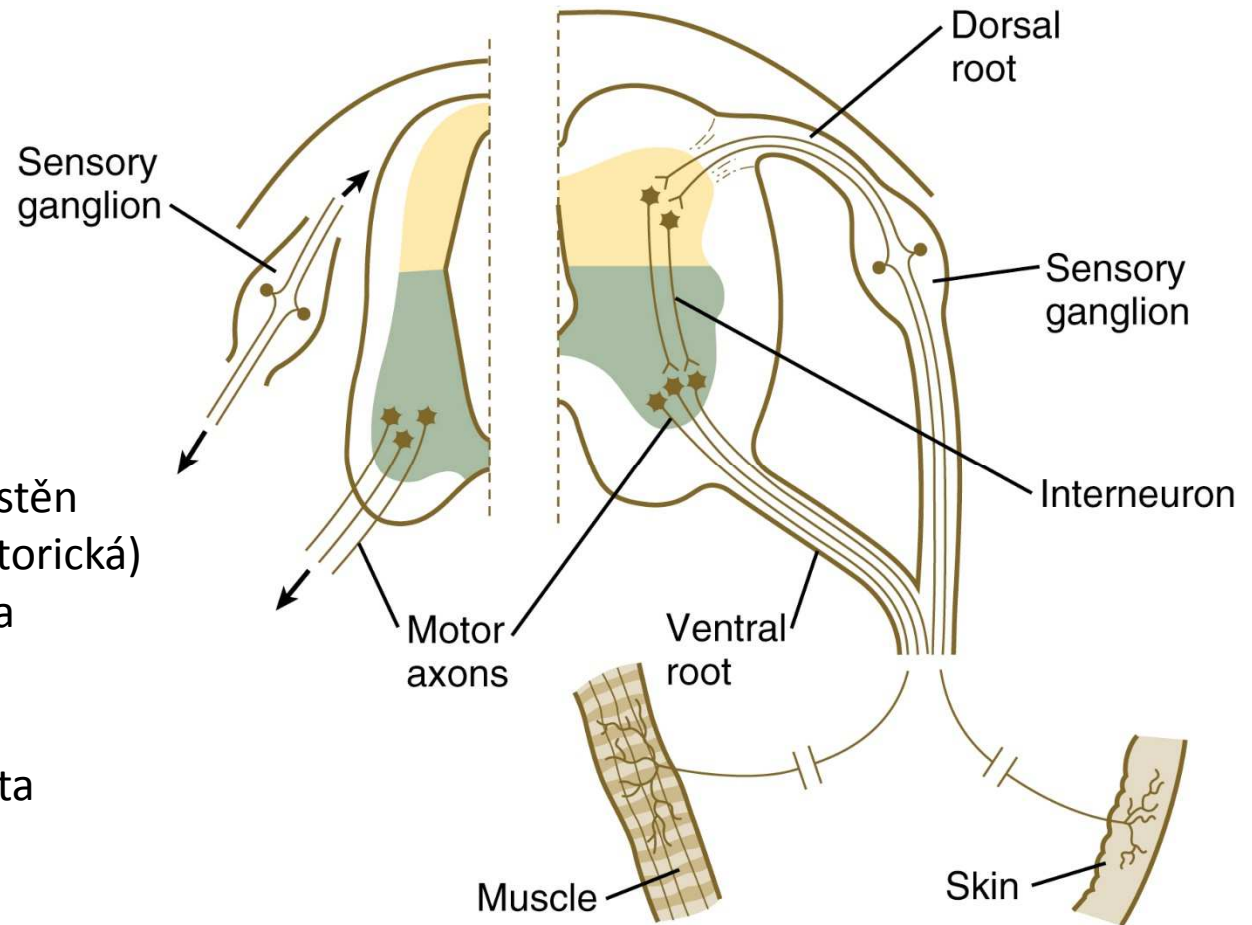
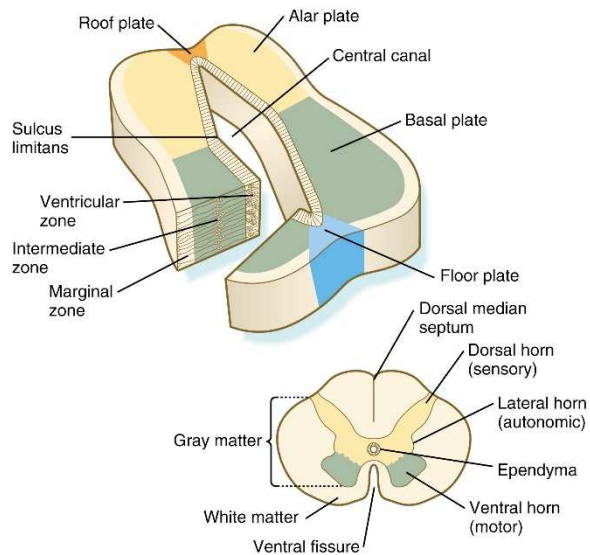
Histogeneze nervové trubice

- z (neuro)ektodermu vznikají **neuroblasty** (mateřské buňky neuronů) i **spongioblasty** (prekurzory podpurných buněk CNS), s výjimkou **mikroglíí** (derivovaných z **mezenchymu**)

APC-astrocyte progenitor cell; IPC -intermediate progenitor cell; OPC-oligodendrocyte progenitor cell.

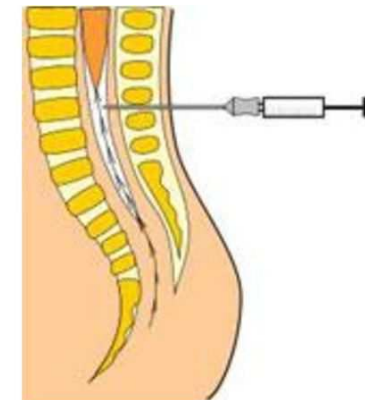
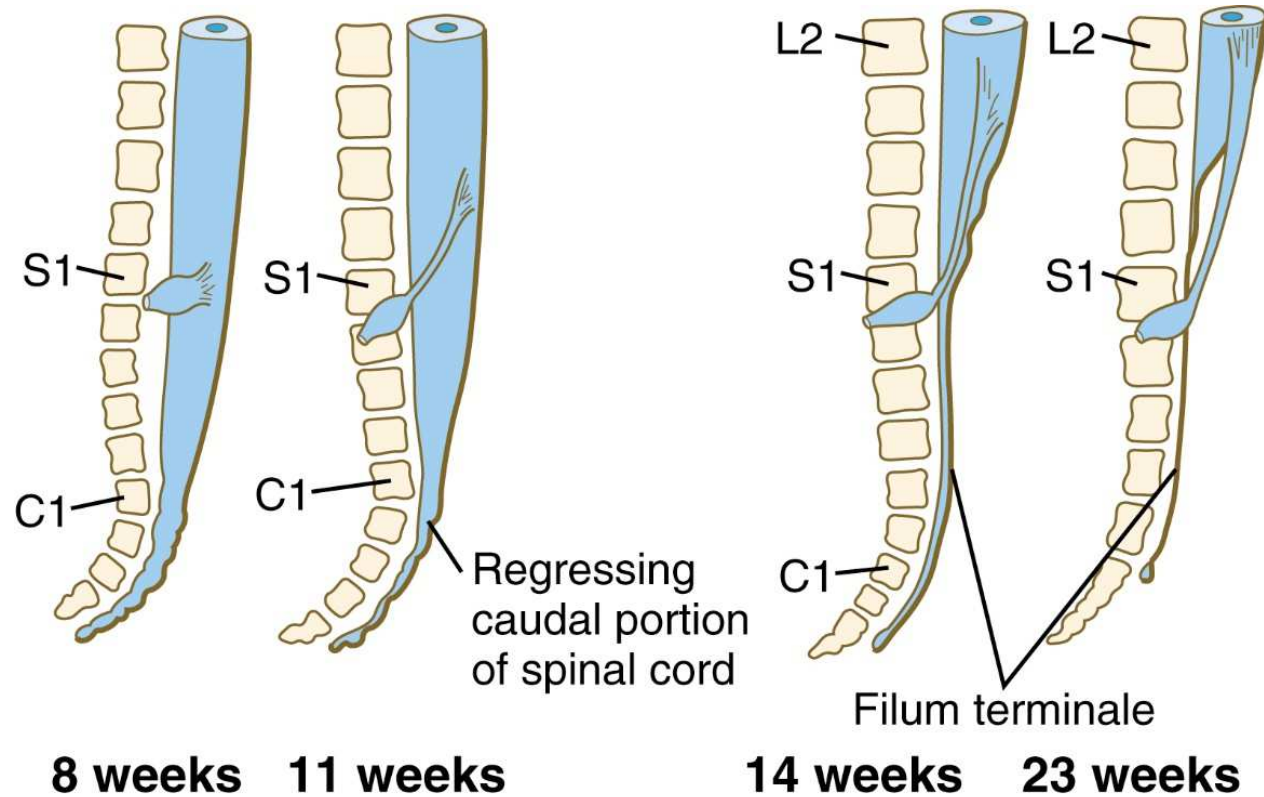
Vývoj míchy a periferiálního nervstva

- Centrální kanálek
- Množení buněk laterálních stěn
- Sulcus limitans-bazální (motorická) a alární (senzitivní) ploténka
- Přední a zadní míšní rohy
- Apozice neuritů na povrch okrajové hmoty → bílá hmota
- Spinální nerv

Vývoj míchy

- Nepoměr rychlosti růstu páteře a míchy (od 3 měsíce)
- Cauda equina-kořeny spinálních nervů probíhající bederní a křížovou částí páteřního kanálu

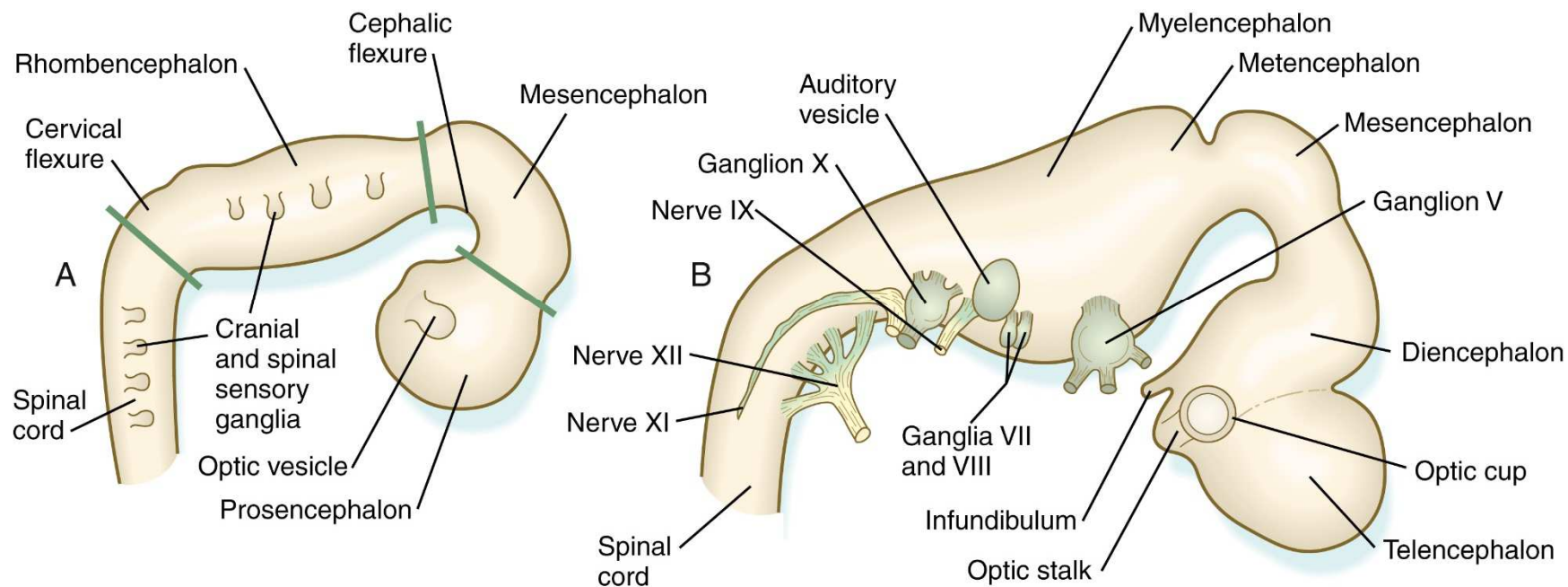
spinální anestezie

Vývoj mozku

Původně 3 později 5 mozkových váček:

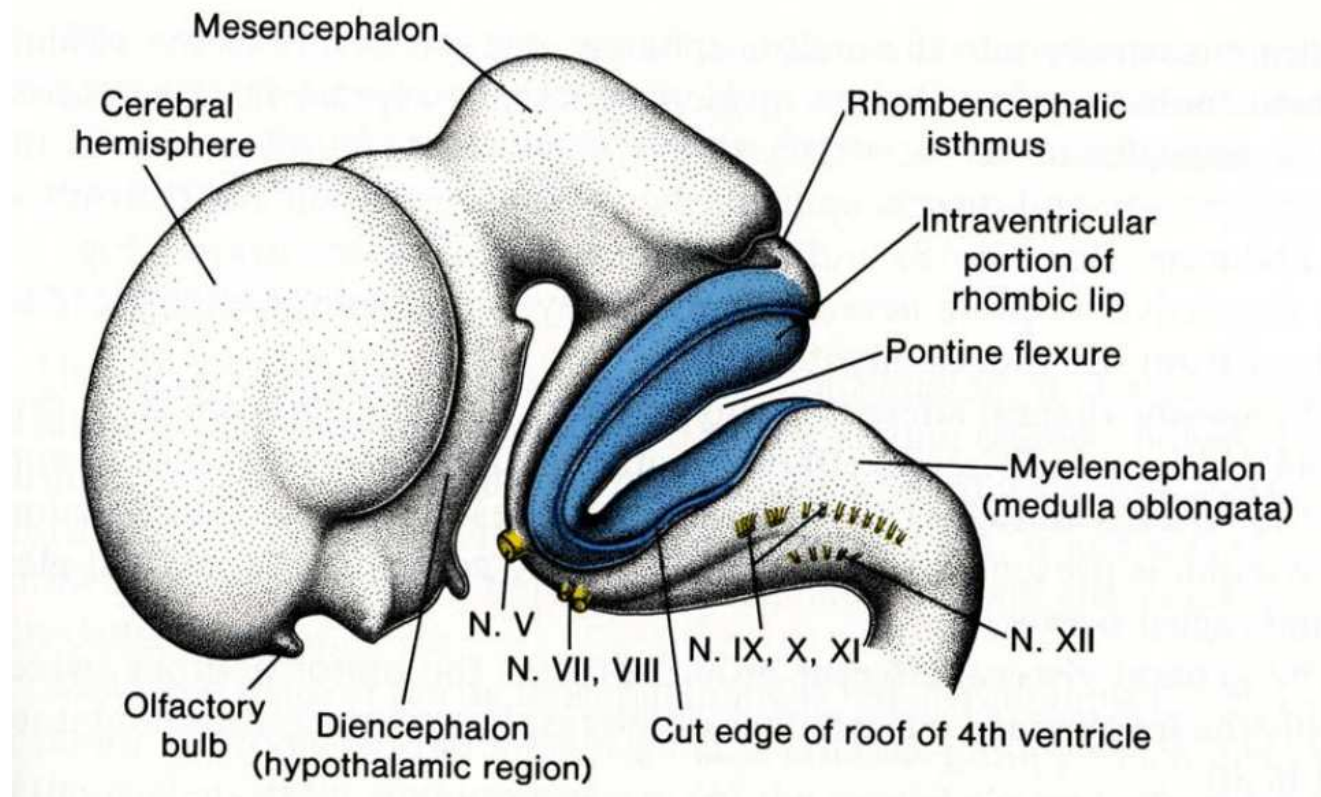
- **prosencephalon** → **telencephalon + diencephalon**
- **mesencephalon**
- **rhombencephalon** → **metencephalon + myelencephalon**

2 ohnutí: temenní (**flexura cephalica**) a týlní (**flexura occipitalis/cervicalis**)
později 3. ohnutí mostu (**flexurapontina**)

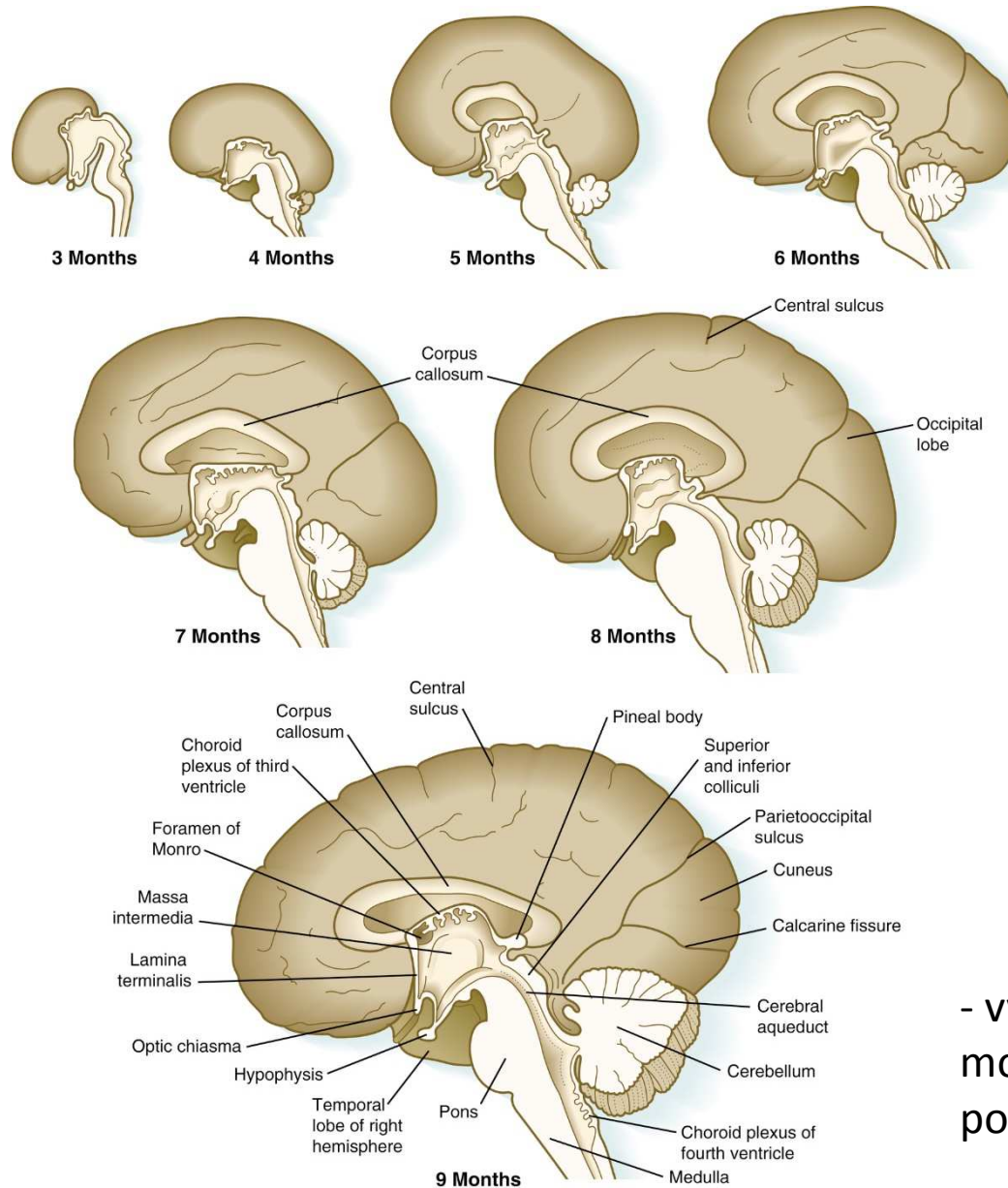

Vývoj mozku

- **telencephalon** → hemisféry (postranní komory)
- **diencephalon** → mezimozek (thalamus, hypothalamus) (III. komora)
- **mesencephalon** → střední mozek (Sylviovkanálek – aquaeductus cerebri)
- **metencephalon** → most a mozeček (IV. komora)
- **myelencephalon** → prodloužená mícha

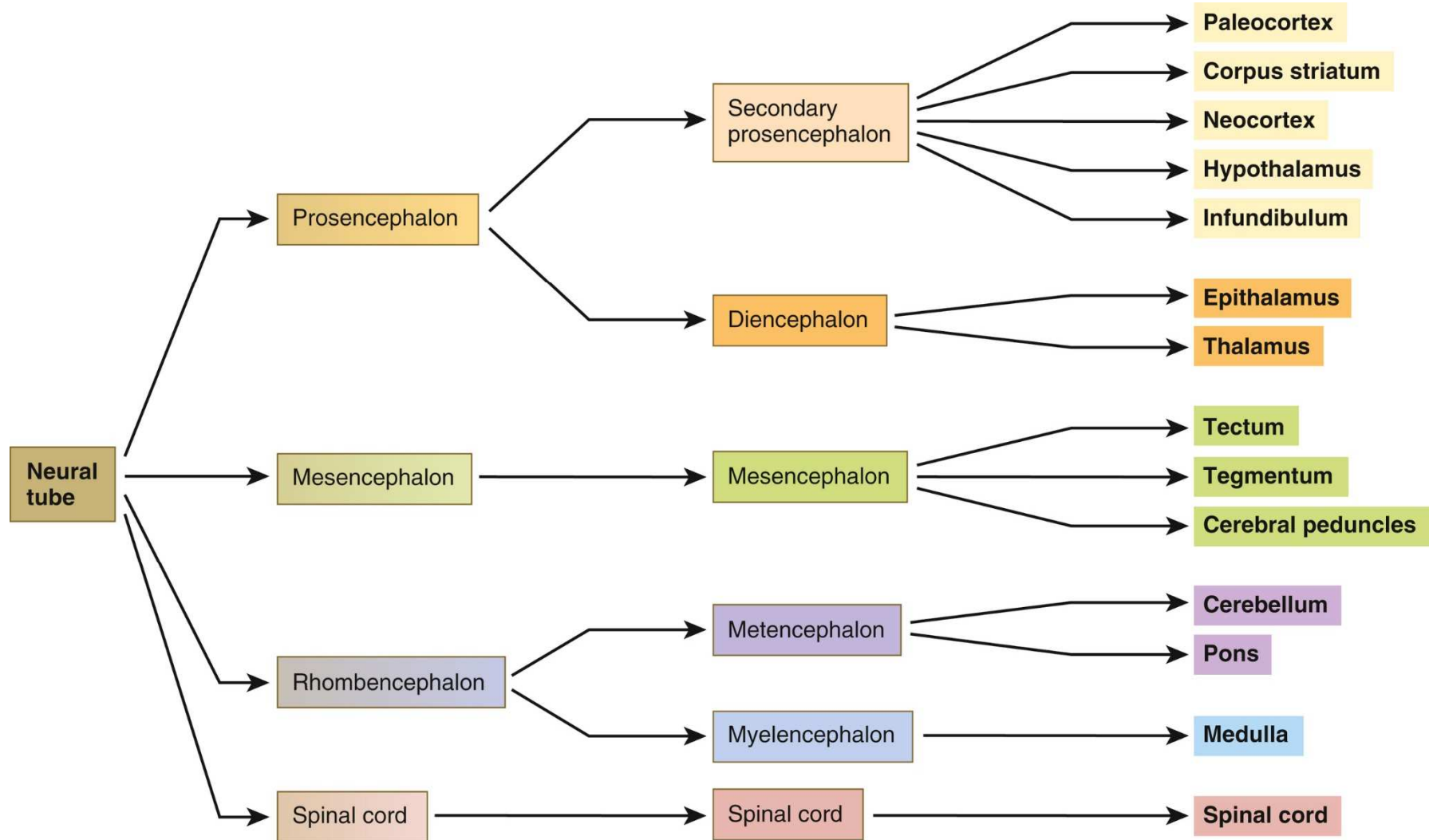

Vývoj mozku

- vývoj korových částí mozku pokračuje postnatálně

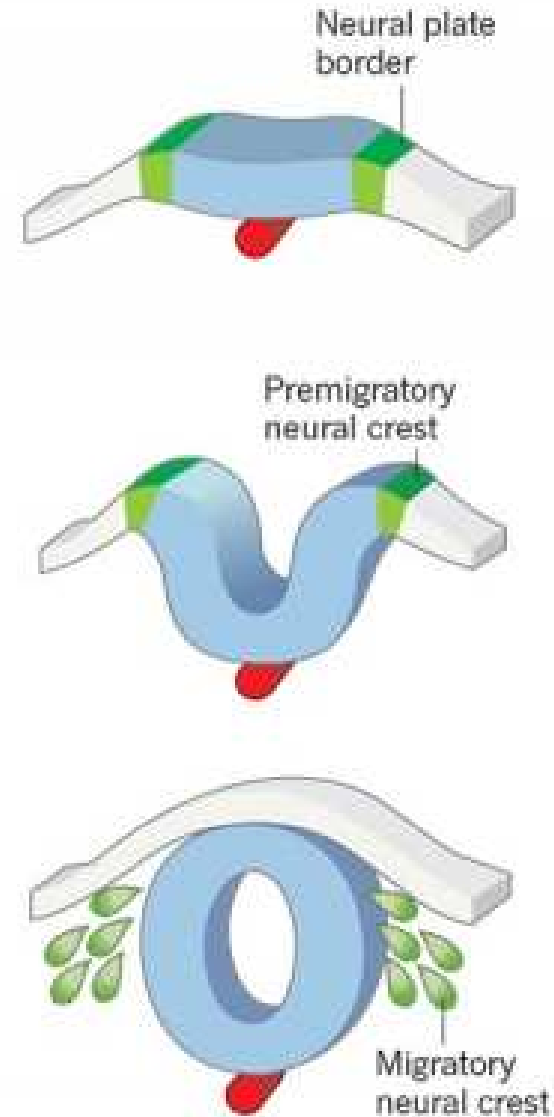
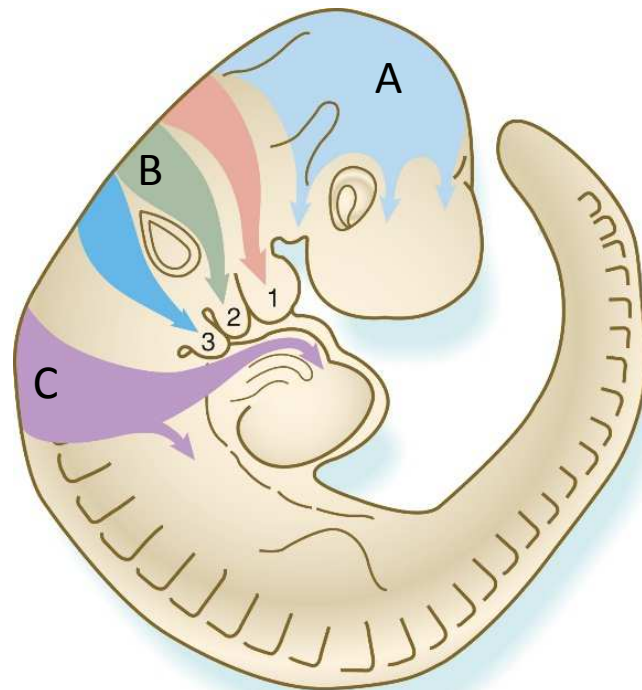
Přehled vývoje nervového systému

Buňky neurální lišty – NEURAL CREST

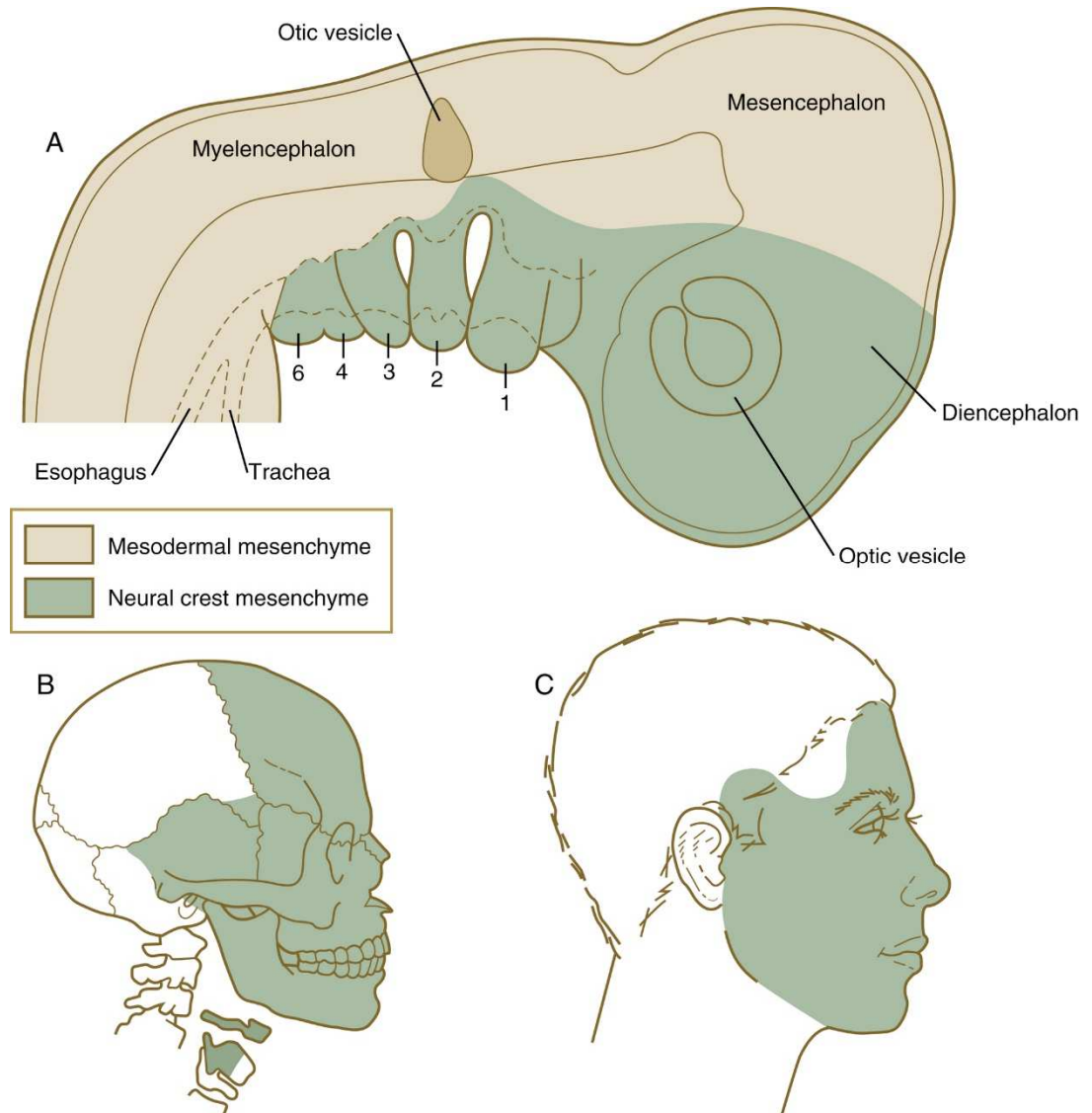
- uzavírání neurální trubice doprovází odštěpení neurálních valů (zeleně) v podobě **neurální lišty (neural crest)**
- neurulací vzniklé buňky neurální lišty migrují do různých oblastí, kde dávají vznik specifickým populacím diferencovaných buněk
- někdy nazývané „4. zárodečná vrstva“

Buňky neurální lišty – NEURAL CREST

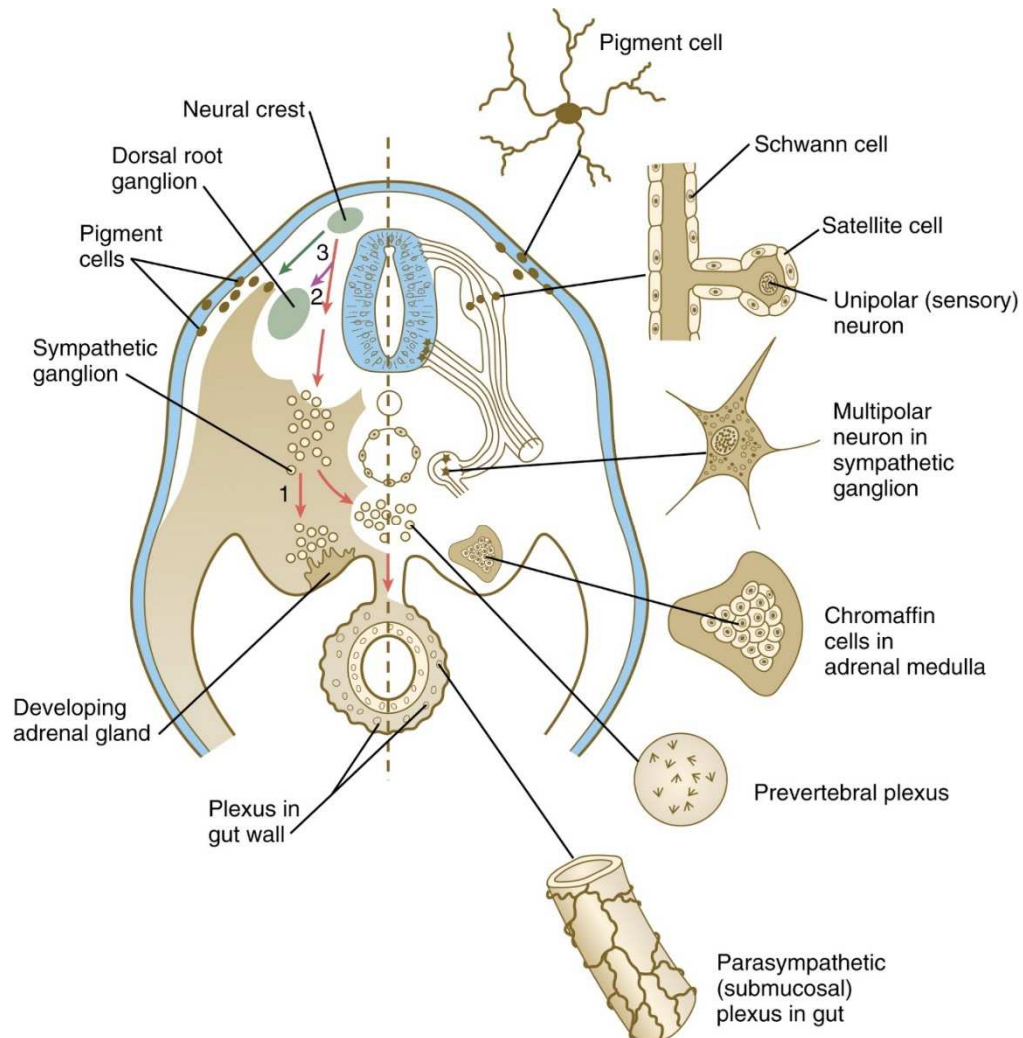
KRANIÁLNÍ NEURAL CREST

- dávají vzniknout kraniofaciálnímu mezenchymu, který dále diferencuje na kraniální ganglia a kraniální chrupavku a kosti lebky
- v oblasti hltanu přispívají ke vzniku brzlíku, kostí středního ucha, čelistí a odontoblastů

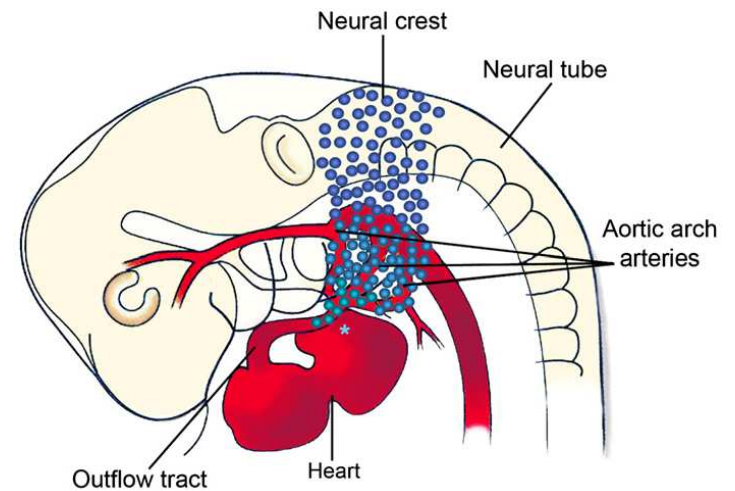

Buňky neurální lišty – NEURAL CREST

NEURAL CREST TRUPU

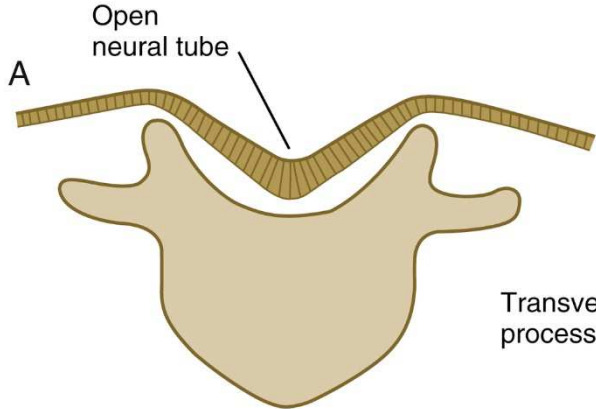
KARDIÁLNÍ NEURAL CREST

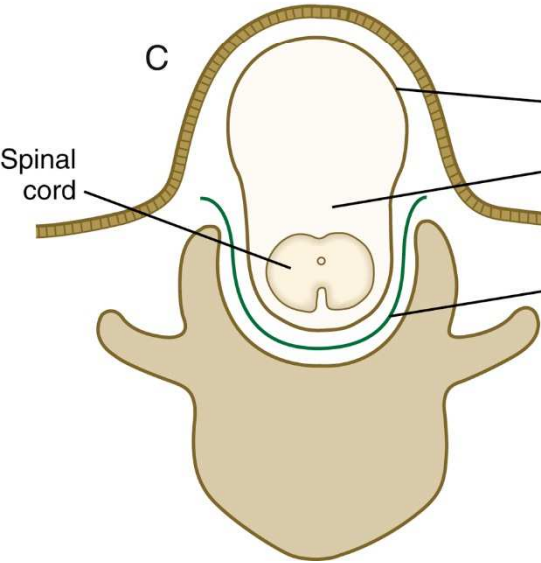
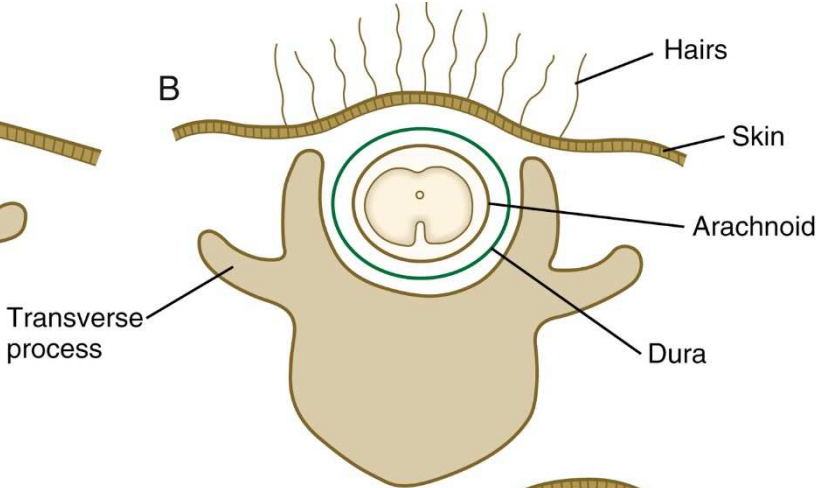
- srdeční septa
- srdeční chlopně
- hladký sval aorty, plicnice a velkých koronárních cév

Vývojové vady míchy

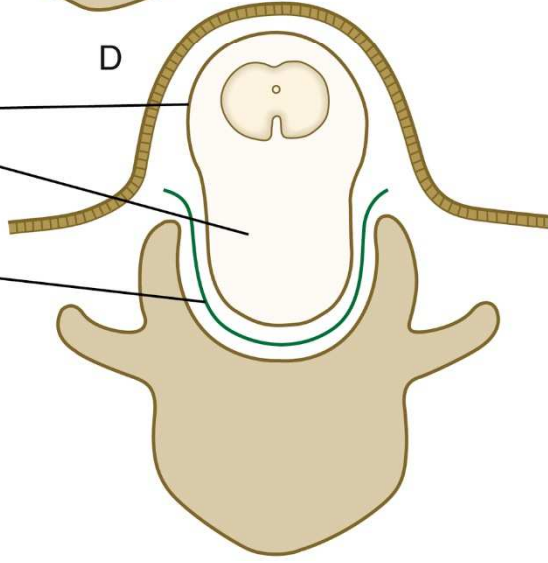
RACHISCHISIS

SPINA BIFIDA OCULTA

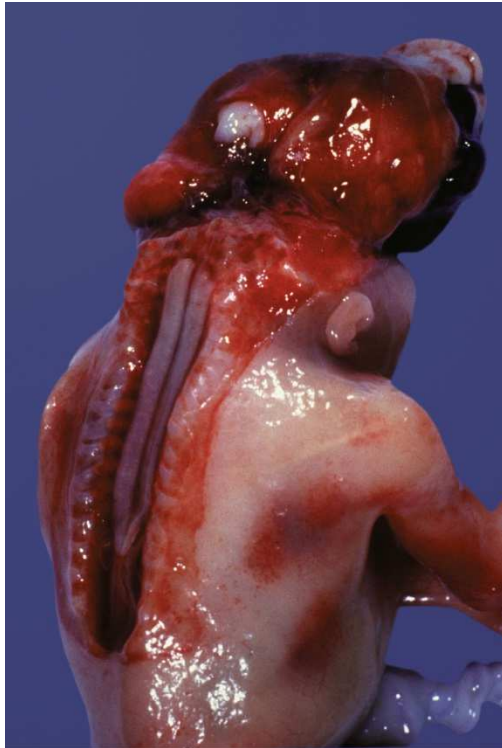
MENINGOCELE

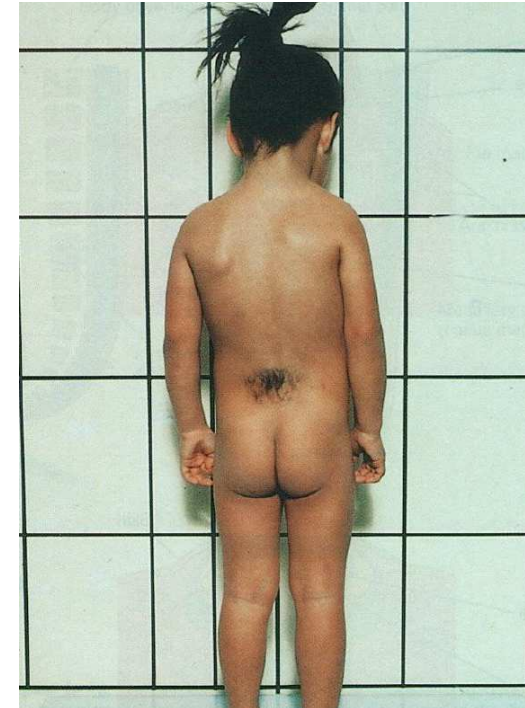
MYELOMENINGOCELE

Vývojové vady míchy

RACHISCHISIS

SPINA BIFIDA OCULTA

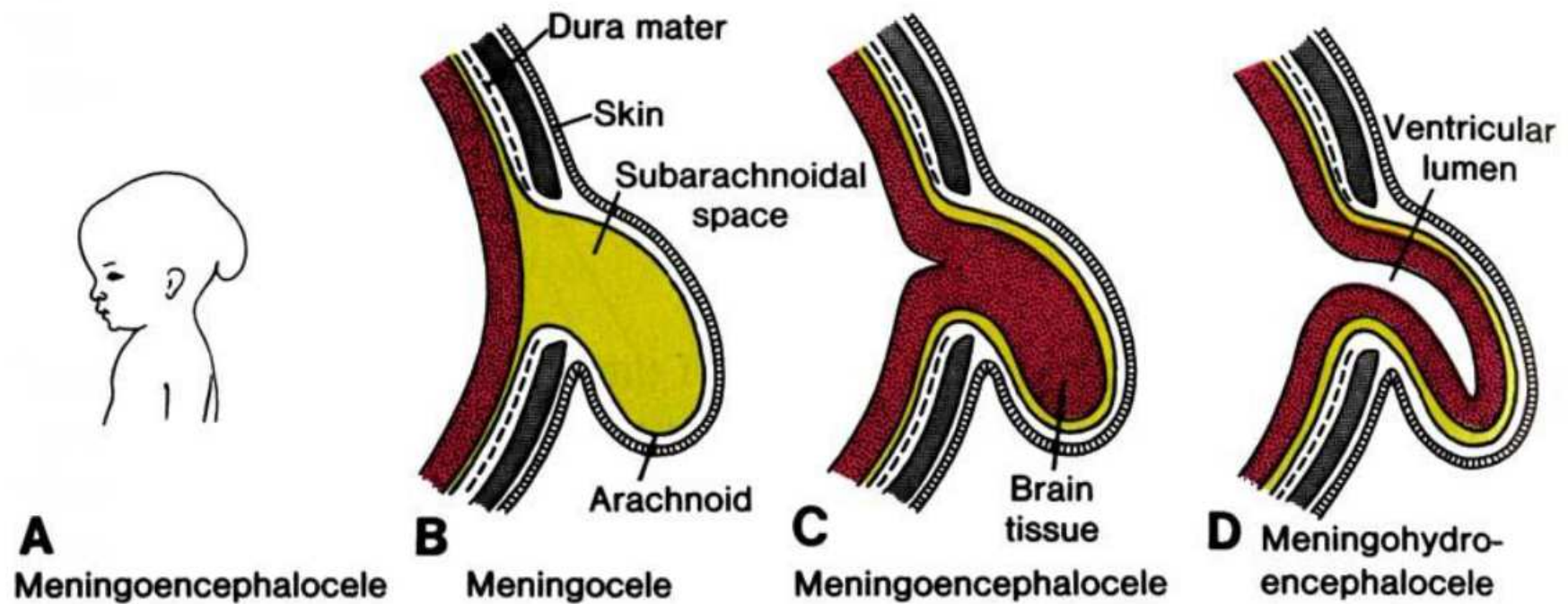
MYELOMENINGOKELE

- v rozsahu 1-2 obratlů
bez neurologických
příznaků (1:500)

Vývojové vady mozku

- výhřez mozkových obalů, nervové tkáně mozku, případně i komor defektem v kostech lebky

Vývojové vady mozku

- výhřez mozkových obalů, nervové tkáně mozku, případně i komor defektem v kostech lebky

OCCIPITÁLNÍ MENINGOKELE

FRONTÁLNÍ ENCEPHALOKELE

Vývojové vady mozku

HYDROCEPHALUS

- nahromadění mozkomíšního moku

Vývojové vady mozku

ANENCEFALIE

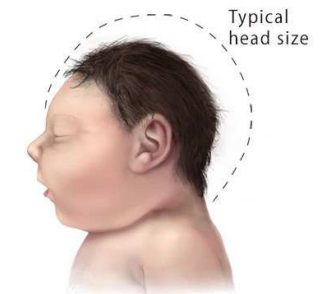

Vývojové vady mozku

MIKROCEFALIE

Baby with Typical Head Size

Baby with Microcephaly

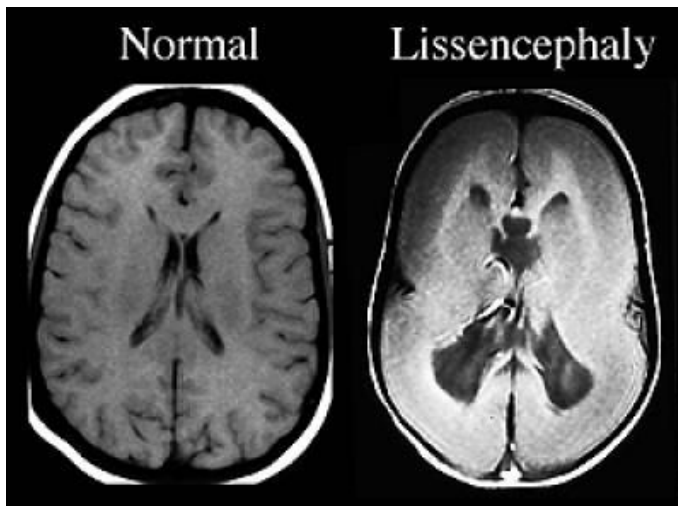
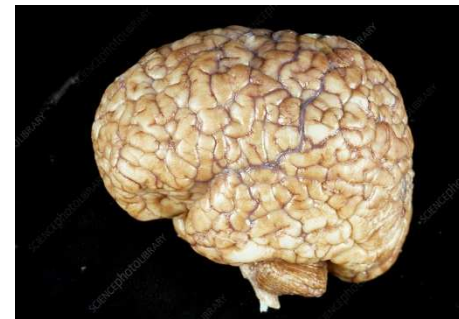

Baby with Severe Microcephaly

Vývojové vady mozku

POVRCHOVÉ MALFORMACE MOZKOVÝCH HEMISFÉR

- Makrogyrie – abnormálně velké závit
- Mikrogyrie – abnormálně malé závit
- Lissencephalie – hladký povrch hemisfér

Vývoj oka

NEUROEKTODERM

- oční váček (výběžek proencephala) a z něj vzniklý oční pohárek
- základ sítnice
- stopka očního váčku (pohárku)
- základ optického nervu

EKTODERM:

- čočka
- přední epitel rohovky
- oční víčko

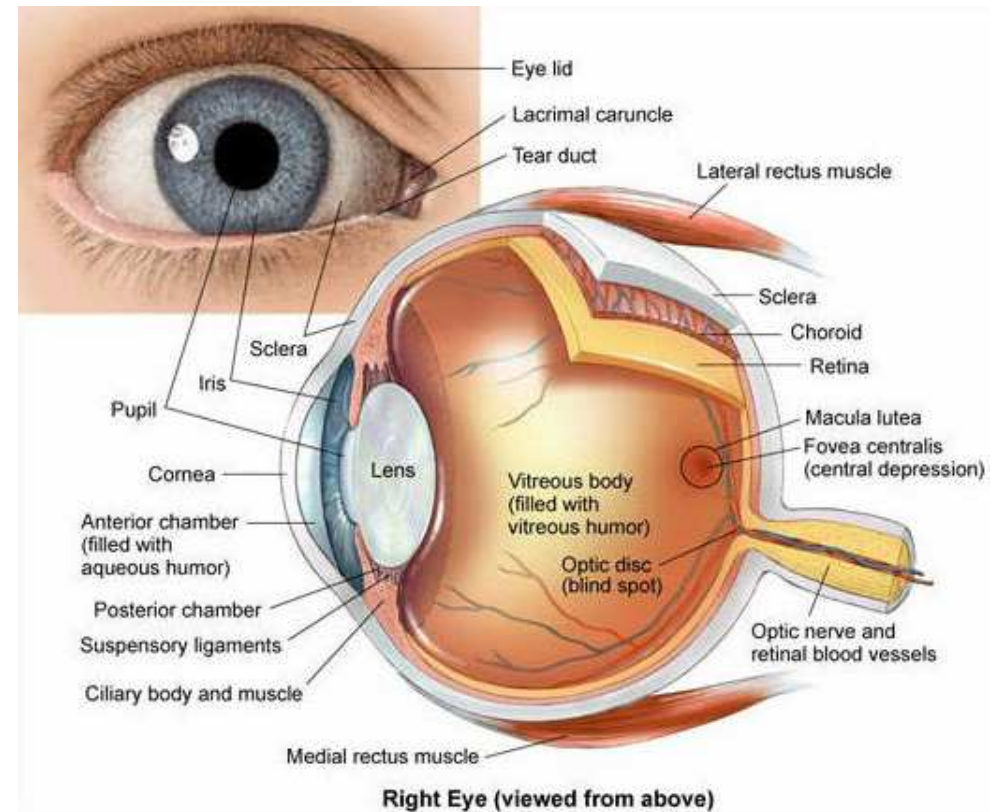
BUŇKY NEURÁLNÍ LIŠTY

(hlavový mezenchym)

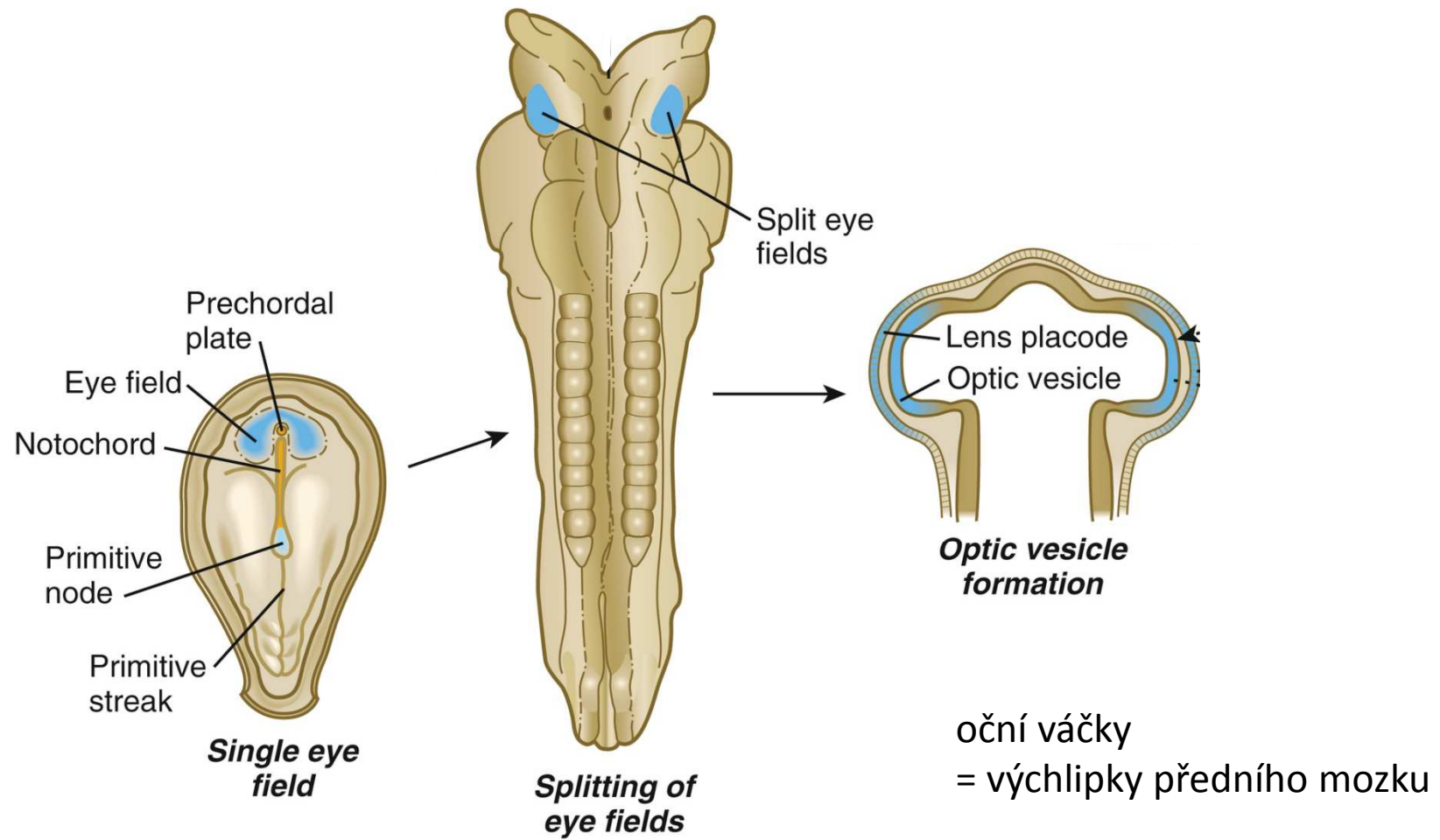
- řasnaté těleso
- duhovka
- stroma rohovky
- bělima
- cévnatka

MEZODERM

- svaly
- sklivec
- endotel cév cévnatky a bělimy

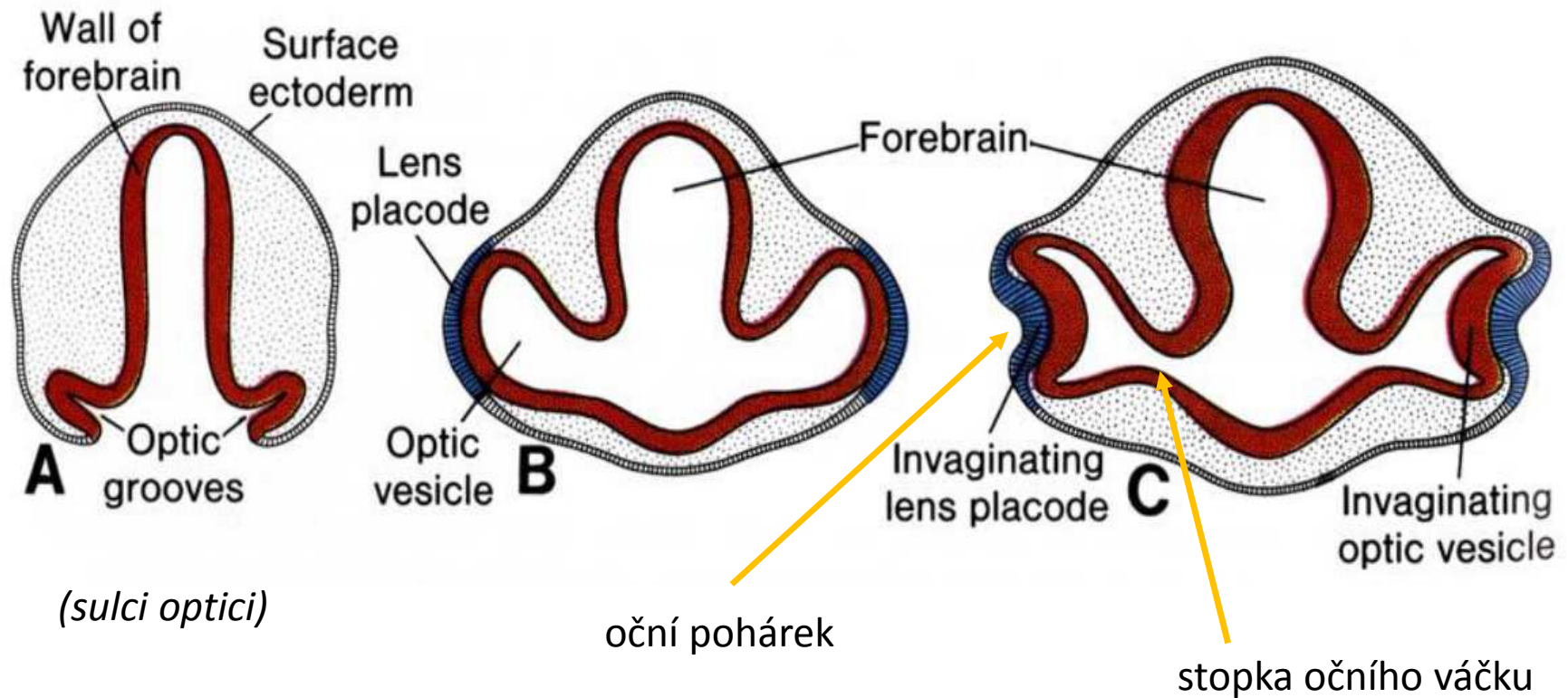

Vývoj oka

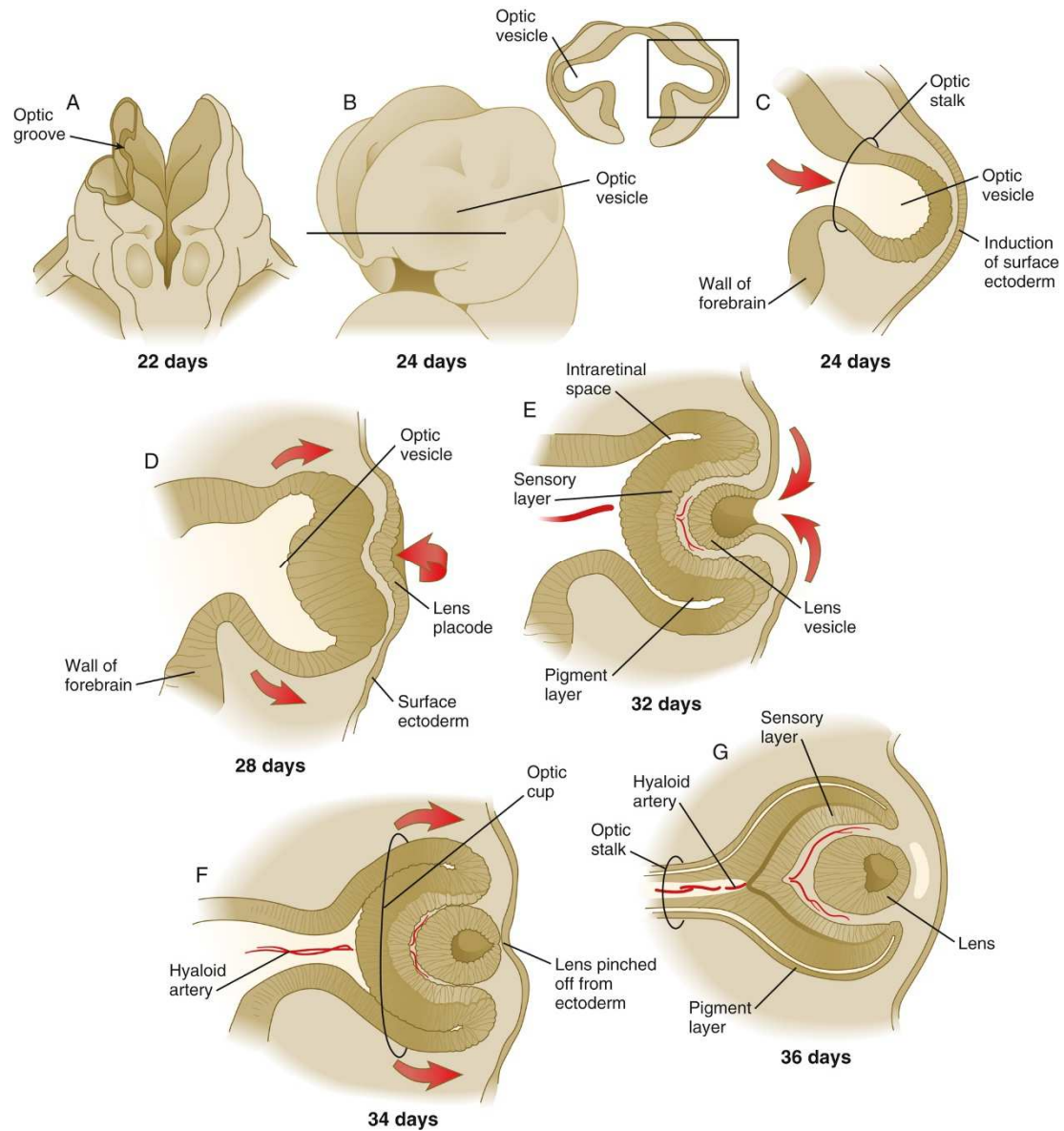

Vývoj oka

- oční váčky vznikají laterálním růstem dvou mělkých rýh (*sulci optici*)
- při přiblížení neuroektodermu očního váčku k povrchovému ektodermu vzniká v místě apozice ztlustění ektodermu (**plakoda čočky**)
- vchlípením plakody dovnitř váčku vzniká **oční pohárek**

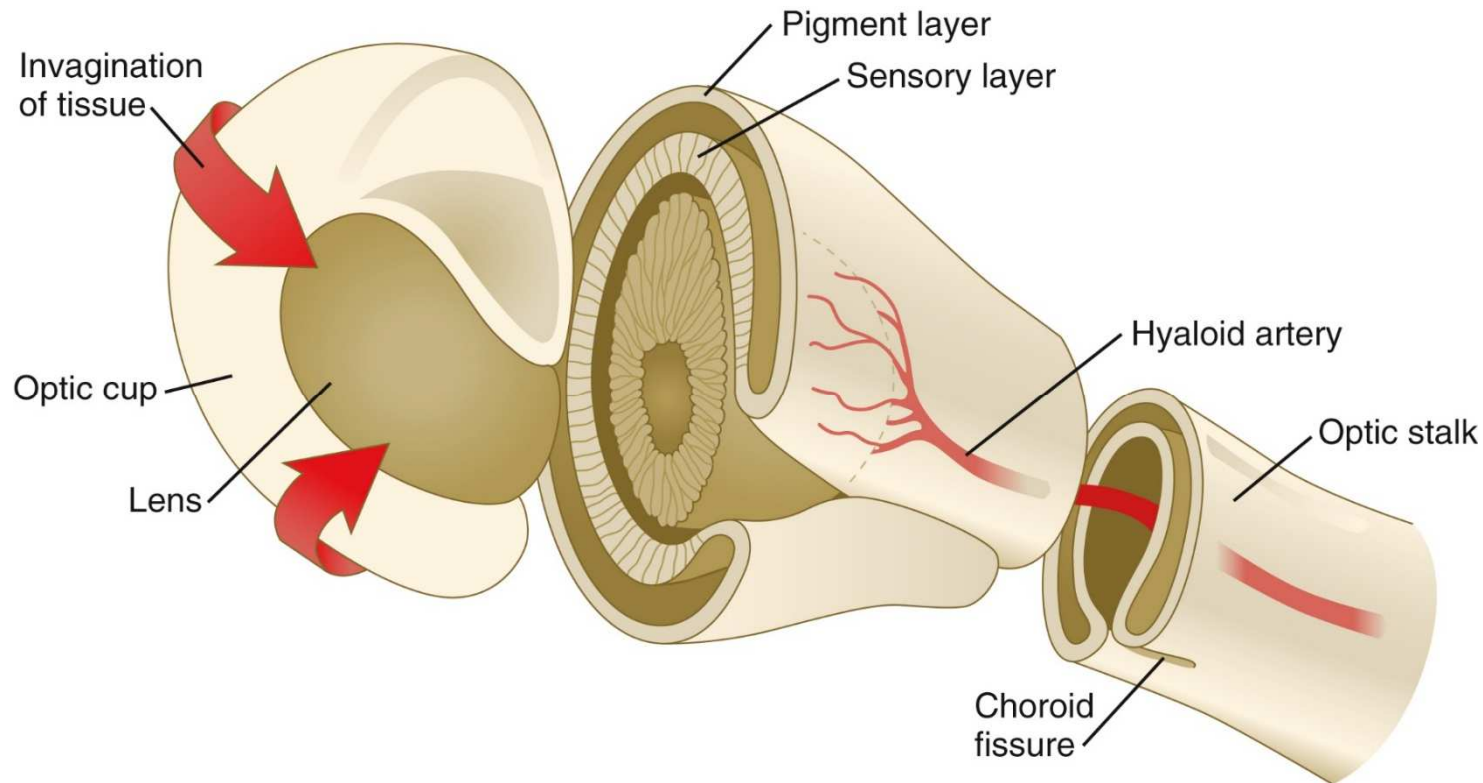

Vývoj oka

Vývoj oka

- vchlipovací proces prostupuje přes chorioidální štěrbinu (*fissura choridea*) na spodní stranu stopky očního pohárku, po jejím uzavření zde probíhá optický nerv a centrální tepna a žíla
- vnitřek dočasného podélného kanálu zaplní mezenchym, který vytvoří základy sklivcových cév, sloužících k výživě vznikající čočky

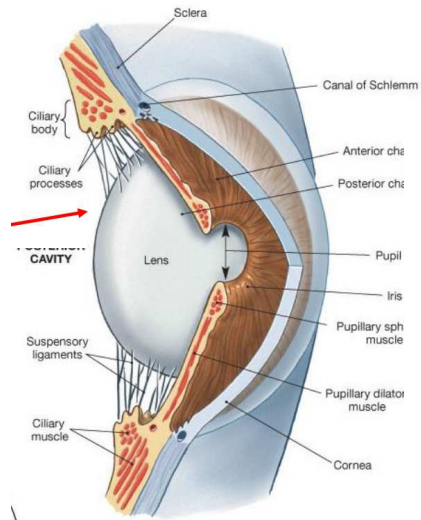
Vývoj oka

- vznik čočkové plakody, později čočkové jamky a doškrčení čočkového váčku

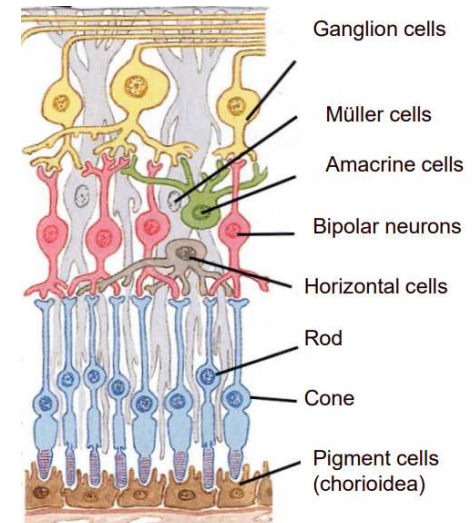
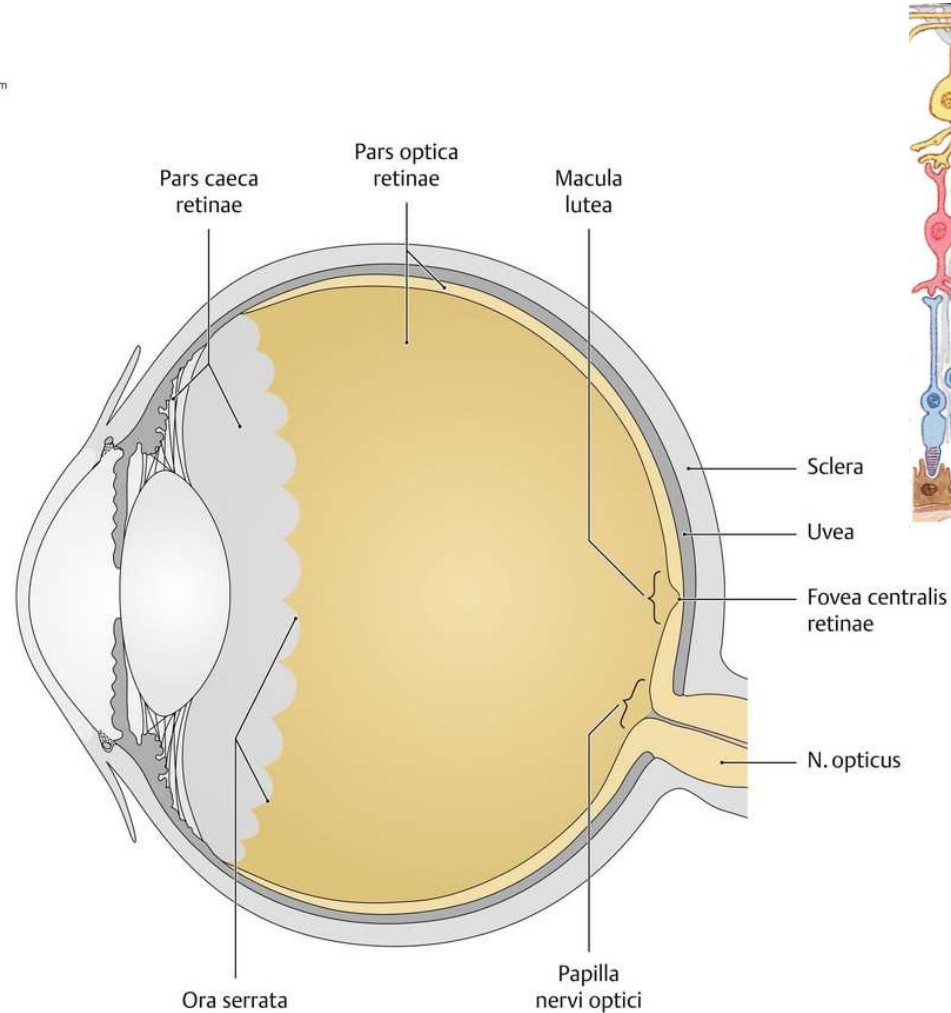

Vývoj oka

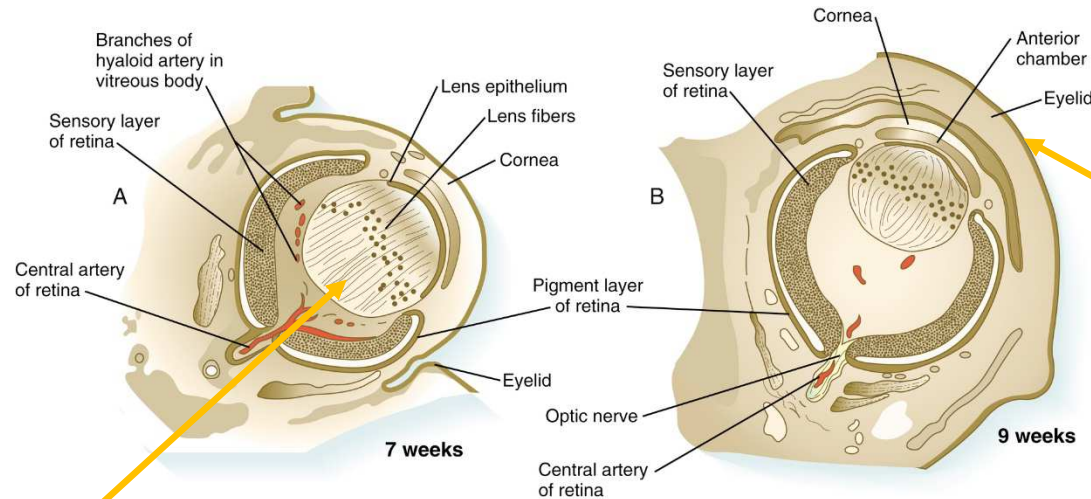
1/5 PARS CAECA RETINAE

4/5 PARS OPTICA RETINAE

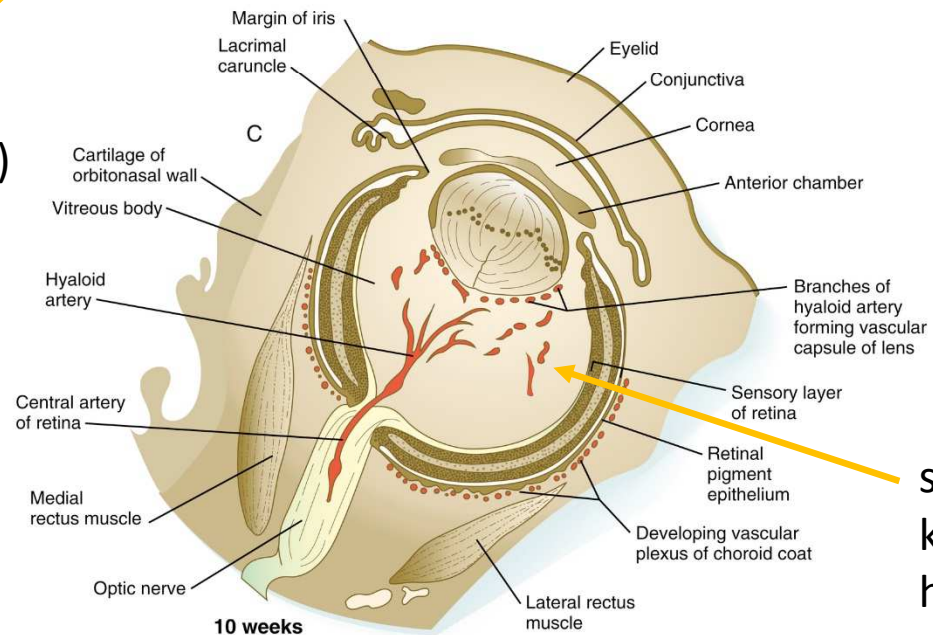

Vývoj oka

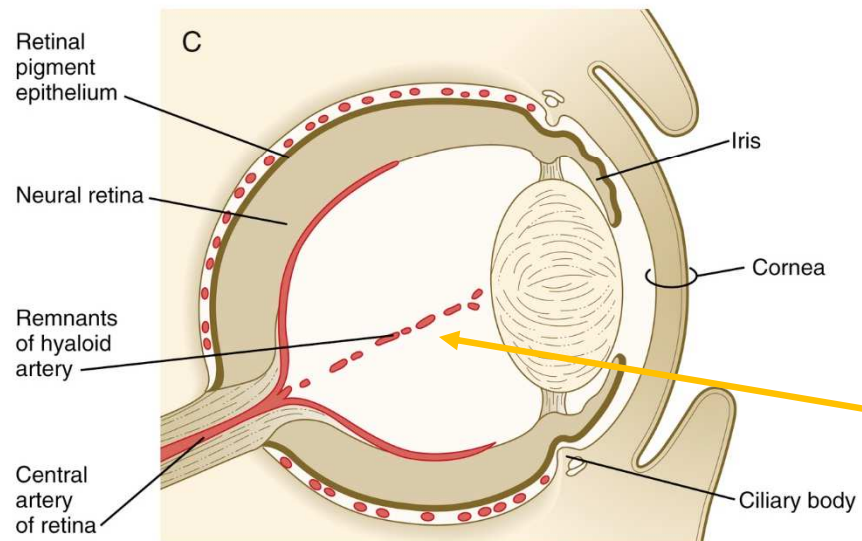
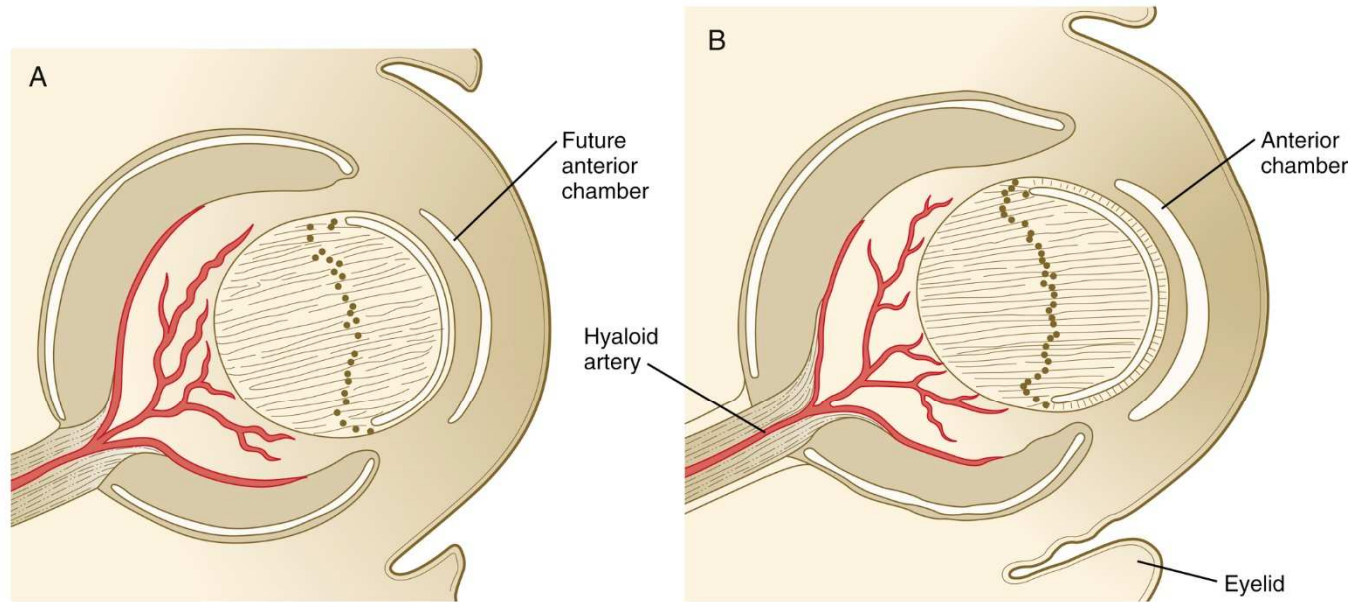
uzavření
očních víček
3-6 měsíc

čočková vlákna
(akumulace
kristalinních proteinů
→ průhlednost čočky)

sklivec se plní sítí
kolagenových vláken a
hyaluronové kyseliny

Vývoj oka

zánik hyaloidní
arterie
(apoptóza)

Vývojové vady oka

ANOFTALMIE

COLOBOMA IRIDIS

VROZENÁ KATARAKTA

MIKROFTALMIE

ANIRIDIE

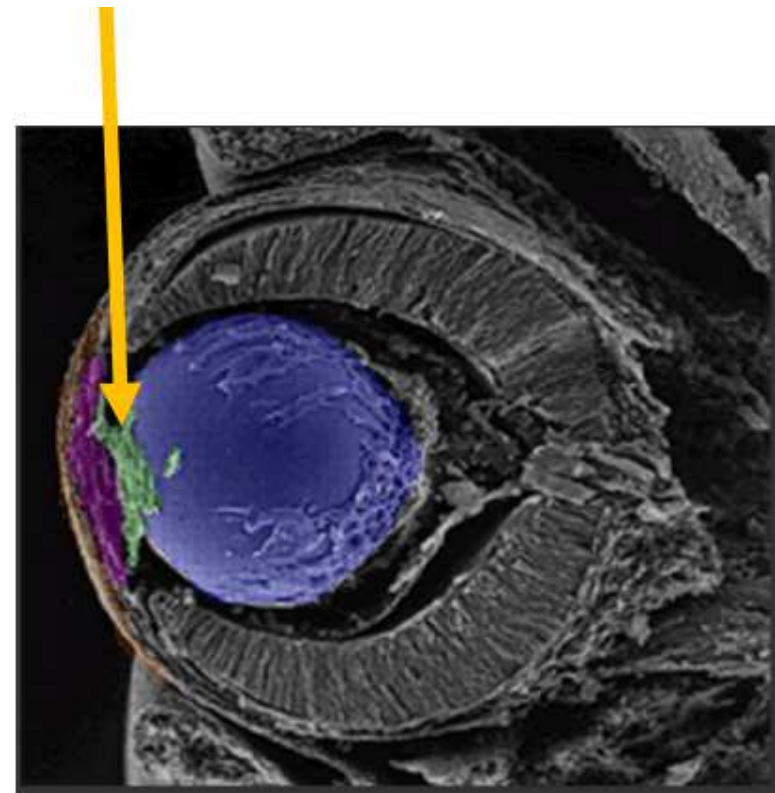
AFAKIE

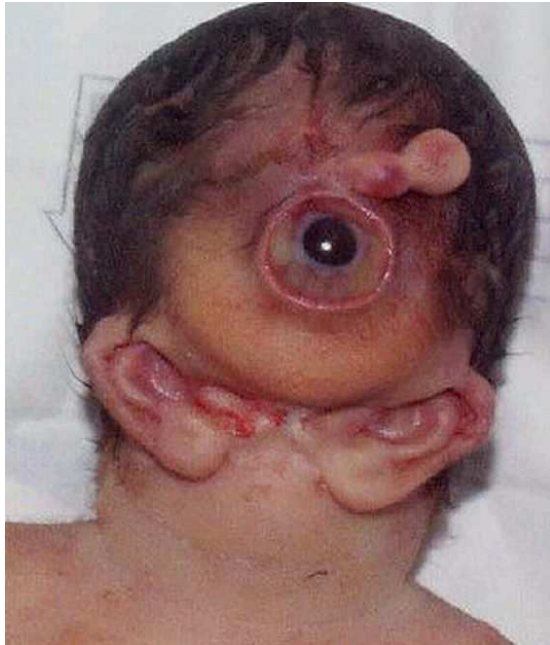
Vývojové vady oka

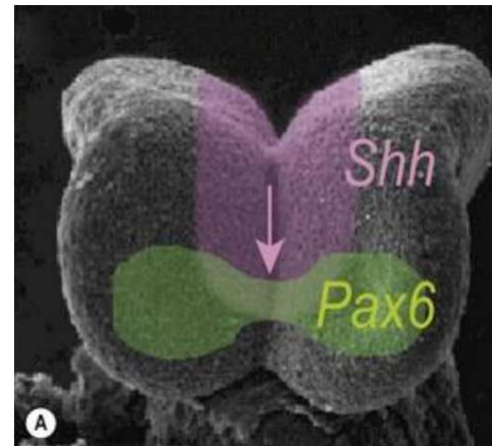
PŘETRVÁVAJÍCÍ IRIDO-PAPILÁRNÍ MEMBRÁNA

Vývojové vady oka

KYKLOPIE

Animační videa

- Vývoj nervové soustavy

<https://www.youtube.com/watch?v=Cu4lQYbOzzY>

<https://www.youtube.com/watch?v=IGLexQR9xGs&t=2s>

- Vývoj oka

<https://www.youtube.com/watch?v=l7W0Ed-vCRo>

<https://www.youtube.com/watch?v=Qn7FeLrRV> w

<https://www.youtube.com/watch?v=Jp8VhsdrYgw>